

S-eXchange

ชิงรางวัล: 071 & 01171 ๒๓ มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๑

เพศวิถี : ความจริงที่ถูกสร้าง และมายาภาพที่พันแปด

ไทยแท้ๆ ?

- นำสมเสร็จฯ สอนวิธีดู 'รักแท้'
- มะกัณเฑียรทรงศ์ละเว็นการมีเพศสัมพันธ์
- ทำยังไง เด็กๆ ชอบลอกการบ้านมาส่งครู
- ย่าวเซนอุดรฯ พาเที่ยวล่องแพ

๑ **อาชีว:จัดอบรมแกนนำเยาวชน**

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดอบรมพัฒนาทักษะการส่งต่อความรู้ให้กับแกนนำเยาวชนที่ผ่านค่ายเยาวชนเท่าทันสื่อ จังหวัดลพบุรี เพื่อกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เมื่อเดือนพฤศจิกายน ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคกลาง จังหวัดลพบุรี

๒ **เวทีวิชาการเพศศึกษา ภาคตะวันตก/ตะวันออก**

มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ (แอดเซส) จ.กาญจนบุรี จัดเวทีวิชาการเพศศึกษาก้าวอย่างอย่างเข้าใจ ภาคตะวันตก/ตะวันออก ในหัวข้อ “ช่วยกันชี้โพรงให้กระรอก (ปลอดภัย)” โดยมีครูและเยาวชนในโครงการฯ ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดเพศศึกษา และเสริมทักษะในการพัฒนาการสร้างการเรียนรู้เรื่องเพศวิถี เมื่อเดือนพฤศจิกายน ณ โรงแรมโกลเด้นซิตี จังหวัดราชบุรี

๓ **ศรีสะเกษจัดมหกรรมวันเอดส์โลกพร้อมเปิดตัวหนังม่านรุด**

องค์การแพลงประเทศไทยร่วมกับองค์กรพันธมิตร จัดกิจกรรม “มหกรรมวันเอดส์โลกเปิดตัวหนังม่านรุด” เมื่อพฤศจิกายน ณ ลานถนนคนเดิน หน้าสถานีรถไฟศรีสะเกษ กิจกรรมเดินสายฉายหนังม่านรุดนี้ โครงการก้าวอย่างฯ มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ และองค์กรพันธมิตรจัดขึ้นใน ๑๑ จังหวัดน่านร่อง เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นเอดส์รักษาได้ โดยใช้ภาพยนตร์สารคดีเป็นเครื่องมือในการพูดคุย

๔ **ตัวแทนครูก้าวอย่างฯ รับมอบสื่อนิทรรศการ**

มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ ร่วมกับเครือข่ายเยาวชน เครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ประเทศไทย และองค์กรพันธมิตร จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ในการนี้ได้มอบชุดนิทรรศการ “เอดส์ รู้จัก ป้องกันได้ รักษาได้” ให้กับโรงเรียนในโครงการก้าวอย่างฯ จำนวน ๖๐๐ โรงเรียน เมื่อเดือนพฤศจิกายน ณ โรงเรียนสตรีวิทยา ๒ กรุงเทพฯ

S-exchange สังกาสาระ ราย ๓ เดือน เป็นเวทีการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาสำหรับเครือข่ายโครงการ “ก้าวอย่างอย่างเข้าใจ” และเครือข่ายคนทำงานด้านเอดส์ เพศศึกษา และสุขภาพทางเพศ

ติดต่อ **S-exchange** ได้ที่ **องค์กรสิปว (PATH)**
๓๗/๑ ซอยเพชรบุรี ๑๕ ถนนเพชรบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๖๕๓-๗๕๖๓ ถึง ๕ โทรสาร ๐-๒๖๕๓-๗๕๖๘
อีเมล pathbangkok@path.org และ www.teenpath.net

จัดทำโดย **องค์กรสิปว (PATH)** ในโครงการ “ก้าวอย่างอย่างเข้าใจ” ซึ่งได้รับการสนับสนุนเงินจากกองทุนโลกเพื่อแก้ไขปัญหาเอดส์ วัณโรคและมาลาเรีย (Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis & Malaria)

USNNRIS : รุจน์ โกมลบุตร

กอบุสณาริธ : ภาวนา เหวียนระวี, วรานุช ชินวรโสภาค, หทัยรัตน์ สุตา, กษมา สัตยาหุรักษ์, อุษาสินี ธีวทอง, พรนุช สถาผลสวัสดิ์, ชุไชย นิงไตรรัตน์, สุภัทรา บัวเพิ่ม, พรพรรณ ทองทองศักดิ์, อริสา สุมาลย์, แสงจันทร์ เมธาตระกูล, รัตนาพร คำทอง, สุทิสรา ศรีบุตรวงษ์, กันทิมา เพชรคง, คันสนีย์ กองอยู่, นันทกานต์ เกษร, ผกามาศ อาจพล, พรณอุม่า สีหะจันทร์ **กิลปภัส** : ธานินทร์ กุลกาญจน์

มีเส้น ไม่มีกรอบ

‘น้องส้ม’ เป็นคนรักสวยรักงาม เหมือนสาว ๆ ทั่วไป

หากมีเวลา เธอจะออกซื้เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า และเครื่องประดับเพื่อ อัปเดตเทรนด์อยู่เสมอ

เรื่องหนังเรื่องเพลง เธอก็ทันสมัย รวมถึง ‘หลงรัก’ ละครเวทีกลุ่มเล็กๆ กลุ่มหนึ่ง

‘ทีมนี้น่าทึ่งน้อย แต่คิดมาก’ เธอว่า

ช่วงนี้กลุ่มละครที่เธอรักถูกกลุ่มละครเวทียักษ์ใหญ่สร้างกระแส กลบเสียงมิด จึงไม่ค่อยมีผลงานออกมาให้เธอได้เซย์ซมบ่อยนัก น้องส้มจึงเข้าไป ‘ก่อกระแส’ ในเว็บ เพื่อให้กำลังใจทีมงานให้รีบ เซ็นงานออกมาให้หายคิดถึง

เธอกับเพื่อนๆ ในเว็บ กำลังวางแผนทำสื่อ และกระเป๋าผ้า เพื่อ ใส่พร้อมๆ กันในงานแสดงละครเวทีเรื่องหน้า เพื่อเป็นกำลังใจ แก่ทีมงาน

เว็บที่เธอเข้าไปตั้งกระทู้เอาไว้ มีคอละครเดียวกันเข้าไปให้ ความเห็นชอบนับพัน

น้องส้มจึงต้องหมั่นแวะเข้าไปตั้งและตอบกระทู้ทุกวัน วันละ หลายๆ ชั่วโมง จนดีกจนตื่น

ที่จริงน้องส้มพิมพ์ภาษาไทยไม่เป็น เพราะเธอเรียนเอกภาษาอังกฤษ วันๆ จึงพิมพ์แต่ภาษาอังกฤษ

แต่เนื่องจากเธอต้องเข้าไปเขียนกระทู้ เธอจึงเริ่มฝึก ‘จิ้มติด’ ภาษาไทยทีละตัว ทีละตัว ทีละตัว...

เพื่อกลุ่มละครที่เธอรัก

น้องส้ม อายุ ๔๑ ปี...

ปลายปีที่ผ่านมา สถานเอกอัครราชทูตนอร์เวย์ประจำประเทศไทย จัดการแสดงฟรีคอนเสิร์ตขึ้นที่กรุงเทพฯ เพื่อเฉลิมฉลองร้อยปี ของคีตกวีนอร์วีเจียน ‘เอ็ดวาร์ด กรีก’

ผู้ชมหลายร้อยแต่งตัวสวยงามไปร่วมดูคอนเสิร์ตในค่ำวันนั้นด้วยความสุขกายสุขใจ เพราะอาหารดี ดนตรีไพเราะ

ก่อนการแสดง ท่านทูตนอร์เวย์ได้ขึ้นไปบนเวทีเพื่อกล่าว แนะนำการแสดง และขอบคุณผู้ชมที่มาร่วมกิจกรรมของสถานทูต

ค่ำวันนั้น ท่านทูตสวมเสื้อนอกสีครีมสดใส ผมนยาวสลวยสีบลอนด์ถูกรวบอย่างง่ายๆ ท่านวิ่งขึ้นไปบนเวทีอย่างกระฉับกระเฉง

ท่านมาเรเต้ ฟยลด์ แบรดเตออสตาต เอกอัครราชทูตนอร์เวย์ ประจำประเทศไทย เป็นผู้หญิง

อายุ ๔๑ ปี

- * สักวาส (น.) การอยู่ด้วยกัน; การอยู่ร่วมกัน; การร่วมประเวณี; (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕)
- * สักวาสสาระ : สาระแห่งการอยู่ร่วมกัน

สารบัญ ...

คนในข่าว	๒
บทนำ	๓
รอบรู้บ้านเรา	๔
บางกอกชอกแซก	๖
โรงเรียนของเราน่าอยู่	๗
> เพศศึกษานอกหลักสูตรที่โรงเรียน วัดดอนหวาย	
รายงานพิเศษ	๘
> เมืองคง ต้นแบบการใช้กลยุทธ์ ‘๕ ช’ ในการสร้างเครือข่าย	
ลงขันความคิด	๑๐
> ‘ค.ว.ย.’ เป็นคำตอบสุดท้ายจริงหรือ	
เรื่องประจำฉบับ	๑๒
> เพศวิถี : ความจริงที่ถูกสร้าง และมายาภาพที่ผันแปร	
เคล็ดลับจากสนาม	๑๖
> สอนเรื่องเพศผ่านภาษาอังกฤษ ง่ายนิดเดียว	
เข้าใจไอที	๑๗
> ฐานข้อมูลก้าวต่างๆ	
บทความจากเครือข่าย	๑๘
> ข้อคิดจากคดีเด็กและเยาวชน	
มองมุมเยาว์	๑๙
> เยาวชนพันธุ์ใหม่กับผู้ใหญ่ใจดี	
สอนรัก สลักใจ	๒๐
เคล็ดลับหลังห้อง	๒๒
> เมื่อ ‘สื่อโป๊’ กลายเป็นสื่อ เพื่อการเรียนรู้	
คือความเข้าใจ	๒๓
> ข้อเสนอที่มีอาจปฏิเสธ	
เที่ยวทั่วไทยไปกับเยาวชนก้าวต่างๆ	๒๔
> ล่องแพที่...หนองสีสุก	
sexual literature	๒๕
> รักแห่งสยาม - สิทธิสภาพ นอกอาณาจักรใจ	
ห้องลูกที่ปรึกษา	๒๖
> นักเรียนชอบลอกการบ้าน	
เยี่ยม...เยาวชน	๒๗
> ‘แกนนำเยาวชนท่าศาลา’ หน่ออ่อนที่กำลังย่างก้าว	

โฆษณาใช้เช็กส์ช่วยขายสินค้าได้ทุกอย่ง ยกเว้นขายถุงยาง

ในสหรัฐอเมริกา มีโฆษณาถุงยางอนามัยยี่ห้อโทรจัน (Trojan) ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ โฆษณาชิ้นนี้เป็นเรื่องของหมูปยายามจะจีบหญิงสาวในบาร์แห่งหนึ่ง แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ กระทั่งหมูตัวหนึ่งไปหยิบถุงยางโทรจันจากเครื่องจำหน่าย ทำให้กลายเป็นชายหนุ่มรูปงาม จนได้รับความสนใจจากสาวๆ ในที่สุด ในตอนท้ายของโฆษณามีข้อความขึ้นว่า ‘ใช้ถุงยางทุกครั้ง แล้วจะดีเอง’

โทรจันได้รณรงค์ผ่านสื่อเว็บไซต์ เพื่อให้ข้อมูลเรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้งเผยแพร่โฆษณาผ่านเครือข่ายโทรทัศน์ ๒ แห่ง เคเบิลทีวี ๙ แห่ง และนิตยสาร ๑๑ ฉบับ

อย่างไรก็ตามโฆษณานี้ถูกสั่งห้ามออกอากาศ สถานีโทรทัศน์ฟอกซ์ออกแถลงการณ์ตอนหนึ่งว่า ‘การโฆษณาด้านการคุมกำเนิดต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพ มากกว่าเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์’ ขณะที่เครือข่ายซีบีเอสระบุว่า โฆษณานี้ไม่เหมาะสม แม้ว่าจะออกอากาศในตอนดึกก็ตาม

นักวิจารณ์เห็นว่า แถลงการณ์ของฟอกซ์เป็นเรื่องน่าขัน เพราะโฆษณามีได้นำเสนอเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ และสะท้อนให้เห็นว่าฟอกซ์มิได้เห็นว่า การตั้งครรภ์เป็นเรื่องของสุขภาพ ขณะที่ในความเป็นจริง โฆษณาทั่วไปมีการใช้เช็กส์เป็นอย่างมากในการขายสินค้าทุกอย่าง แต่กลับไม่ยอมรับให้ชายถุงยาง ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ป้องกันผลกระทบต่างๆ อันเนื่องมาจากการมีเพศสัมพันธ์

ส่วนกรณีของซีบีเอส นักวิจารณ์เห็นว่า รายการในช่วงเวลาที่มีผู้ชมมากที่สุดของซีบีเอส ก็ล้วนเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับเช็กส์ เช่น การถ่ายทอดสดอเมริกันฟุตบอลรอบชิงชนะเลิศ ซึ่งเคยมีนักแสดง ‘เลื้อยหลุด’ ระหว่างการแสดง หรือละคร ‘Swingtown’ ซึ่งเป็นเรื่องของการปลดปล่อยทางเพศของคนในยุคทศวรรษ ๑๙๗๐

โทรจันได้ออกแถลงการณ์ว่า เรื่องเพศมิได้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความต้อยสุภาพวาระ กระทั่งต้องคอยจัดระเบียบหรือป้ายสีให้เห็นว่าเช็กส์คือปีศาจร้าย เช็กส์เป็นการแสดงออกโดยธรรมชาติของมนุษย์ การใช้อุปกรณ์ป้องกันอย่างเสมอต้นเสมอปลายเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้คนมีสุขภาวะทางเพศที่ดี

สหรัฐฯ พบปัญหาการติดเชื้อและการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม จึงพยายามรณรงค์ให้คนเห็นว่าถุงยางคือเครื่องหมายของความรับผิดชอบที่ผ่านมาสังคมทุนนิยมก็มีการโฆษณาการรักษาอาการหย่อนสมรรถภาพทางเพศ หรือใช้สารหล่อลื่น ซึ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายชายกลางคน ดังนั้นจึงไม่ควรปิดกั้นการสื่อสารเรื่องเพศไปยังประชากรกลุ่มอื่นๆ รวมทั้งสตรีและเยาวชน ซึ่งในกรณีของโทรจันก็คือการสื่อสารกับวัยรุ่นหญิงให้สื่อสารกับผู้ชายให้ใช้ถุงยางทุกครั้ง **🚫**

use a condom every time

TROJAN
SINCE 1929
trojanevolve.com

สหรัฐฯ ยกเลิกโครงการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์

วุฒิสภาของสหรัฐฯ ได้มีมติยุติโครงการรณรงค์การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งใช้งบประมาณหนึ่งในสามของงบด้านการป้องกันการติดเชื้อและการตั้งครุภ

การรณรงค์การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์เป็นแผนงานหลักของพรรครีพับลิกัน ซึ่งต้องการฐานเสียงจากชาวคริสเตียนเพื่อใช้ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗

ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากแผนงานนี้ กลับกลายเป็นองค์กรการกุศลที่ได้รับทุนสนับสนุนให้ทำงานด้านการพัฒนาสุขภาพในแอฟริกา

การวิจัยในยูกันดาพบว่า การรณรงค์การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์เป็นแนวทางที่ผิดพลาดโดยสิ้นเชิง การติดเชื้อส่วนมากในขณะนี้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ที่สมรสแล้ว นอกจากนี้การรณรงค์ละเว้นฯ ยังเกิดผลเพียงเล็กน้อยต่อเยาวชน

นอกจากนี้องค์กรศาสนาบางกลุ่มยังรณรงค์ห้ามโครงการละเว้นฯ ใช้งบเพื่อส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย ขณะที่การศึกษาในซิมบับเว พบว่า การรณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยจะส่งผลต่อการควบคุมโรคได้ดี โดยเฉพาะชายสูงอายุที่มีเพศสัมพันธ์กับสาวรุ่น ขณะที่การรณรงค์การละเว้นฯ ในกลุ่มเยาวชนหญิงกลับมีผลน้อยมาก

การศึกษาของคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยรัฐบาลสหรัฐฯ เสนอว่าโครงการไม่ควรนำงบประมาณไปใช้กับการรณรงค์การละเว้นฯ แต่น่าจะนำไปใช้กับกิจกรรมที่มีหลักฐานที่พิสูจน์ได้ชัดเจนว่าได้ผลดี

พม่าเกณฑ์เด็กเป็นทหาร

องค์กรด้านสิทธิมนุษยชน ‘ฮิวแมนไรตส์วอทช์’ รายงานว่า รัฐบาลพม่าเกณฑ์เด็กอายุตั้งแต่ ๑๐ ปีเป็นทหาร เพื่อบรรเทาสถานการณ์กำลังพลไม่เพียงพออันเนื่องมาจากการขยายกองทัพ การที่กำลังพลละทิ้งหน้าที่และการขาดอาสาสมัคร

อย่างไรก็ตามกองกำลังของชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลพม่าก็ใช้เด็กเป็นทหารด้วย แต่ในจำนวนที่น้อยกว่าของรัฐบาล

การศึกษาพบว่า การเกณฑ์ทหารนี้รัฐบาลใช้กระบวนการซื้อและขายเด็กเพื่อนำไปประจำการในกองทัพ ทั้งนี้นายหน้าที่ทำหน้าที่ซื้อขายจะได้ค่าตอบแทนเป็นเงิน

เด็กคนหนึ่งกล่าวกับฮิวแมนไรตส์วอทช์ว่า เขาถูกบังคับให้เป็นทหารเมื่ออายุ ๑๑ ปี สูงเพียงแค่ ๑๓๐ เซนติเมตร และหนักเพียง ๓๑ กิโลกรัม ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่คัดเลือกทหารจะบันทึกว่าเด็กเหล่านี้อายุ ๑๘ ปีตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้

เด็ก ๆ ตามสถานีรถไฟ สถานีรถขนส่ง หรือตามตลาด จะถูกข่มขู่ว่าจะถูกจับหากปฏิเสธการเป็นทหาร เด็กบางคนถูกทุบตีจนกระทั่งยอมที่จะ ‘อาสา’ เป็นทหาร

ทหารเด็กจะได้รับการฝึกด้านการทหาร ๑๘ สัปดาห์ จากนั้นจะถูกส่งไปประจำยังกองกำลังต่างๆ ทหารเด็กบางคนถูกบีบบังคับให้ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น การเผาหมู่บ้าน การใช้พลเรือนเป็นแรงงาน ฯลฯ

โครงการก้าวอย่างเข้าใจ

ร่วมกับ มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ และ
เครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/

เอดส์ ประเทศไทย ตระเวน

จัดอบรมให้กับคณะทำงาน

ครู และนักเรียนแกนนำ

ในพื้นที่ ๑๑ จังหวัดน่านร่อง

เพื่อให้ นำ ‘หนังสือมานรุด

ครั้งที่ ๓’ ไปฉายตาม

โรงเรียนต่างๆ ในเทศกาล

วันเอดส์โลก โดยมีประเด็น

หลักคือ ‘เอดส์รักษาได้’ **✂**

เสนีย์ จิตตเกษม ผู้ว่าฯ

ศรีสะเกษ และ **องค์การแพลน** นำ

ทีมเครือข่ายพันธมิตร เช่น อบจ. พมจ.

เทศบาล องค์การ ICS. เครือข่ายผู้ติดเชื้อ

ระดับจังหวัด รวมทั้งครูและเยาวชนเพศศึกษากว่า ๓๐๐ คน

จัดมหกรรมวันเอดส์โลกและเปิดตัวหนังสือมานรุด ณ บริเวณ

ถนนคนเดิน หน้าสถานีรถไฟศรีสะเกษ **✂** **กลุ่มเยาวชน**

โรงเรียนเบ็ญที่ตุ้มเม่น ๒ ซองเม็ก และ **ร.พ.พระศรีมหาโพธิ์**

จัดนิทรรศการฉายหนังสือมานรุดในงานวันเอดส์โลก และ

การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อพ่อ ที่ทุ่งศรีเมือง และที่ริมฝั่งโขง

หน้าสถานีตำรวจโขงเจียม อุบลราชธานี **✂** **นพ.ธรณินทร์**

กองสุข ผอ.ร.พ.พระศรีมหาโพธิ์ ได้รับคำชื่นชมจาก

สุชาติ วงศ์สุวรรณ ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการ

เรียนรู้ สพฐ. และ **นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์** ที่

ปรึกษากรมสุขภาพจิต ที่บูรณาการเรื่องเพศศึกษาเข้า

กับงานป้องกันส่งเสริมสุขภาพจิตได้อย่างดีเยี่ยม ในงาน

เวทีวิชาการเพศศึกษาเพื่อเยาวชนระดับภาคอีสาน ครั้งที่

๑ : ‘เพศศึกษาบนวิถีก้าวอย่างยั่งยืน’ เมื่อตุลาคมที่

ผ่านมา **✂** ยิ่งกว่าไฟเขียว **คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ**

อยุธยา เลขาธิการ กพฐ. กล่าวในพิธีเปิดงานเวทีวิชาการ

เพศศึกษาเพื่อเยาวชนระดับภาคตะวันตก/ตะวันออก

ครั้งที่ ๑ : ‘ช่วยกันชี้โพรงให้กระรอก (ปลอดภัย)’ เมื่อ

พฤศจิกายนว่า ‘การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาเป็นเรื่อง

จำเป็นสำหรับชีวิตเยาวชน สถานศึกษาและครูไม่ต้อง

รอนโยบาย ทำได้เลย’ **✂** เพราะมีผู้ขึ้นขอการจัดงาน

เวทีวิชาการฯ ทั้ง ๒ แห่ง จึงมีการตั้งข้อสังเกตว่า การใช้

ชื่อว่าครั้งที่ ๑ แปลว่าต้องมีการจัดงาน

เวทีวิชาการระดับภาคอีกในครั้ง

ต่อไป ไซ้ใหม่จะ **✂** เกินร้อยอยู่

แล้ว **เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย**

มอ.สงขลา จัดงานเวทีวิชาการ

ภาคใต้ในวันที่ ๑๙-๒๐ มกราคม

๒๕๕๑ และ **ยงยุทธ วงศ์วิชัย**

สสจ.ลำปาง จัดเวทีวิชาการ

ภาคเหนือ ตามมาติดๆ ในวันที่

๒๔-๒๕ เดือนเดียวกัน **✂**

ส่วนการอบรมเสริมศักยภาพ

เรื่อง Sexuality สำหรับคน

ทำงานเรื่องเพศ ภายใต้โครงการ

ของ**กองทุนโลก**ทั้ง ๒ รุ่น ซึ่งได้รับการ

สนับสนุนงบประมาณจาก **CCM.ประเทศไทย**

ได้รับความสำเร็จเป็นอย่างมาก **ภavana เหวียนระวี** องค์การ

แพธ จึงเตรียมเปิดการอบรมแบบเดียวกันสำหรับคนทำงาน

ในโครงการก้าวอย่างฯ ลับเฉพาะ... เอ๊ย โดยเฉพาะอีก ๒ รุ่น

เร็วๆ นี้จ้า **✂** ในส่วนกิจกรรมเยาวชน ได้จัดค่าย ‘ปากกาน้อย’

เมื่อปลายพฤศจิกายนที่ผ่านมา โดยหวังว่าแกนนำเยาวชน

จากจังหวัดต่างๆ ที่ได้ไปฝึกฝนทักษะการเขียนข่าว บทความ

และสารคดี จะเป็นผู้สื่อสารเรื่องเพศในวารสาร S-exchange

www.teenpath.net และสื่อสาธารณะต่างๆ **✂** ในการ

ดำเนินงานปีที่ ๕ นี้ ภายใต้โครงการก้าวอย่างฯ มีเพียง **กศน.**

ที่ดำเนินการขยายเครือข่ายพื้นที่น่านร่องเพิ่มอีกใน ๗ จังหวัด

คือ เชียงใหม่ อุบลฯ สระแก้ว อ่างทอง ลพบุรี กรุงเทพฯ เขต

๓ และภูเก็ต **✂** **เพ็ญศิริ ศรีจันทร์** สสจ.อุดรธานี เดินหน้า

ขยายการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาหลักสูตรก้าวอย่างฯ ในพื้นที่

อุดรฯ หนองบัวลำภู เลย และหนองคาย โดยใช้งบประมาณ

จาก อบจ. และ สปสช. **✂** **ยรรยง ผิวอ่อน** ศน.สพท.รัตนบุรี

เขต ๒ จังหวัดสุรินทร์ จัดทำคู่มือและอบรมครูในพื้นที่เรื่อง ‘การ

จัดทำโครงการเพศศึกษา’ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการ

พัฒนาโครงการนักเรียนในเรื่องเพศ **✂** เพื่อผลักดันให้เกิด

เพศศึกษาอย่างยั่งยืน องค์การแพธ และ ๘ องค์การพันธมิตร

จึงมุ่งมั่นกับการผลักดันอย่างต่อเนื่อง อาทิ การติดตามสนับสนุน

Coaching ทั้งโดยทีมภายในและภายนอกสถานศึกษา การ

พัฒนาครูผู้สอนให้เป็นแกนนำผู้ฝึกอบรม และการหนุนเสริม

แกนนำเยาวชนให้สื่อสารเรื่องเพศในโรงเรียนและชุมชน **✂**

เพศศึกษานอกหลักสูตรที่ โรงเรียนวัดดอนหวาย

การเรียนรู้มีหลายรูปแบบ แม้แต่เพศศึกษาก็สร้างการเรียนรู้ นอกหลักสูตรได้ เช่นที่เกิดขึ้นแล้วกับ ‘โรงเรียนวัดดอนหวาย (นครรัฐประสาธ)’

ระพีพร นิ่มประยูร หรือ **อาจารย์อ้อย** ผู้ประสานงาน โครงการก้าวอย่างเข้าใจ ภายในโรงเรียนวัดดอนหวายฯ และ อาจารย์ผู้สอนวิชาแนะแนว เล่าถึงผลในการจัดกระบวนการ

เรียนการสอนเพศศึกษา ในโรงเรียนว่า เมื่อการ สอนเพศศึกษาผ่านไป คุณครูผู้สอนหลายคน เริ่มเข้าใจ ‘ความเป็น เยาวชน’ มากขึ้น

‘ครูเริ่มเข้าใจว่า เด็กไม่ได้เลวร้าย หรือ

→ **ระพีพร นิ่มประยูร** คึกคะนองโดยนิสัย แต่เป็นเพียงพฤติกรรมที่แสดงออกตามวัย เท่านั้น และเด็กก็แสดงว่าเขามีความคิดเป็นของตนเอง รู้จัก ตนเอง และมีเหตุผล ครูจึงมองเห็นว่าครูมีหน้าที่ในการพูดคุย กับเด็กด้วยหลักการและเหตุผลมากกว่าด้วยอารมณ์’

โดยทั่วไปแล้ว โครงการก้าวอย่างฯ จะเสนอให้มีการจัดการ เรียนการสอนเพศศึกษา ๑๖ คาบต่อปีการศึกษา สถานศึกษา หลายแห่งสามารถจัดการเรียนการสอนได้ครบถ้วนตามแผน

อย่างไรก็ตามเพื่อเอื้อให้เยาวชนได้เรียนรู้เรื่องเพศศึกษา อย่างเต็มอ้อมมากขึ้น ครูส่วนหนึ่งได้เข้าค่ายพัฒนาทักษะการจัด กิจกรรมนอกหลักสูตรของโครงการก้าวอย่างฯ เมื่อปีที่ผ่านมารวม ทั้งครูหลายท่านจากวัดดอนหวายเมื่อกลับจากการร่วมค่ายฯ ก็ได้ ร่วมกับนักเรียนในการตั้งชุมนุมไอที สื่อสิ่งพิมพ์ และเสียงตามสาย เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อนำเสนอ เนื้อหาเรื่องเพศผ่านสื่อต่างๆ สู่นักเรียน ในวงกว้าง

สุรางค์ ตระกูลราษฎร์ หรือ **อาจารย์สุ** อาจารย์ที่ปรึกษา ‘ชุมนุมไอที พี่ดอนหวาย’ บอกว่า กิจกรรมชุมนุม ช่วยเอื้อให้เรียนรู้เรื่องเพศได้อย่างเต็มที่ ทั้งครูและนักเรียนเกิดความใกล้ชิดมากขึ้น

→ **สุรางค์ ตระกูลราษฎร์**

‘กิจกรรมชุมนุมที่หนูได้เรียนรู้เมื่อภาคเรียนที่ผ่านมามี หนูได้ฝึกการวิเคราะห์สื่อ วิเคราะห์ข่าวที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องเพศ ซึ่งทำให้พวกหนูเข้าใจอย่างแท้จริงว่า เพศศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย และเป็นมากกว่าเรื่องเพศสัมพันธ์’

ขึ้น โดยครูและนักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การฝึกทักษะ ด้านสื่อและเรื่องเพศอย่างเต็มที่

หากจะฟังเสียงสะท้อนต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา นอกหลักสูตร **เด็กหญิงสุจิตรา คุ่มทรัพย์** นักเรียนชั้น ม.๓ ซึ่งเป็นแกนนำในชุมนุมไอทีฯ กล่าวว่า ‘จากการทำกิจกรรม หนูบอกได้เลยว่า การเรียนรู้ต่างๆ ไม่จำเป็นต้องอยู่เฉพาะ ในห้องเรียนหรือในวิชาเรียนเท่านั้น ส่วนคุณครูที่นั้นก็พร้อม จะเข้าใจ ให้ความช่วยเหลือ และเป็นเหมือนผู้ปกครองและ เพื่อนในเวลาเดียวกัน เวลาที่หนูมีคำถามกังวลใจเรื่องต่างๆ ครูจะคอยให้คำปรึกษา แนะนำ’

ทางด้าน **เด็กหญิงพัชราภรณ์ มณีวงษ์** นักเรียนชั้น ม.๓

แกนนำในชุมนุมเดียวกัน อธิบาย เพิ่มเติมอีกว่า ‘กิจกรรมชุมนุมที่หนู ได้เรียนรู้เมื่อภาคเรียนที่ผ่านมามี หนูได้ฝึกการวิเคราะห์สื่อ วิเคราะห์ข่าว ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ซึ่งทำให้พวก หนูเข้าใจอย่างแท้จริงว่า เพศศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งแต่เกิด จนตาย และเป็นมากกว่าเรื่องเพศ

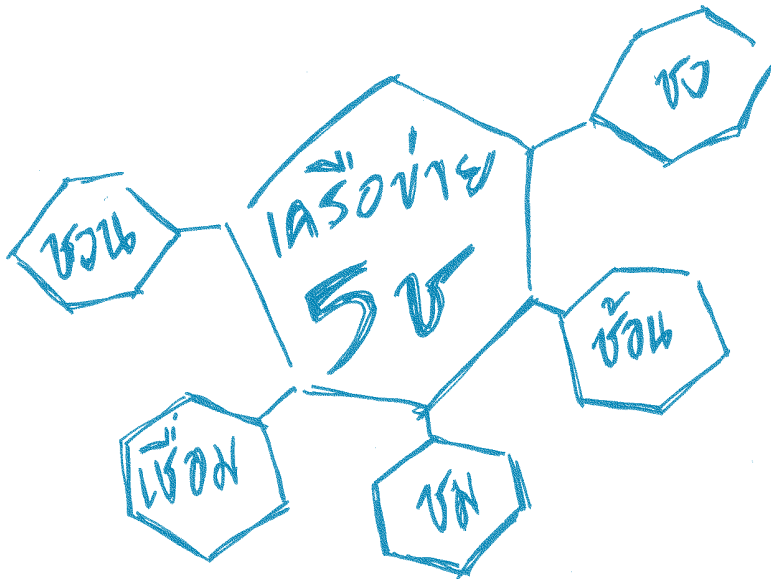

→ **พัชราภรณ์ มณีวงษ์** สัมพันธ์’

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้เรื่องเพศของวัดดอน หวายด้วยวิธีที่หลากหลาย ได้ก่อให้เกิดผลที่ดี ดังที่ **วีเชียร รุ่งตรีชัย** ผู้อำนวยการโรงเรียนฯ สรุปว่า

‘คณะครูในโรงเรียนจะเอื้ออำนวยให้นักเรียนได้เกิด การเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกหลักสูตร เพื่อให้ เด็กได้เรียนรู้รอบด้าน ซึ่งจะนำไปสู่การนำไปปฏิบัติ ที่ถูกต้อง’ ❖

เมืองคง ต้นแบบการใช้กลยุทธ์ ‘๕ ๖’

ในการสร้างเครือข่าย

‘ขณะที่เรามีเป้าหมายสูงมากในการจัดการศึกษา แต่งบประมาณของเมืองคงได้ปีละ ๔ ล้านบาทบาท ตามจำนวนนักเรียน ๒,๑๔๕ คน เราเหลือเงินน้อยมากที่จะให้ไปทำเรื่องอื่นๆ

ที่ผ่านมา แม้โรงเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยเชื่อมกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เป็นประจำ แต่ลักษณะโครงการบางที่ก็มาแบบต่วนๆ พอทำเสร็จก็หายไป

นี่จึงเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนขอทุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) โดยมี สคร.๕ เป็นที่

→ ฅกุล เนาว์ช้าง

ปรึกษาให้ในการเขียนโครงการ รวมทั้งแนะนำทางการปฏิบัติว่าเมื่อได้รับงบประมาณมาแล้ว เราจะสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างไรบ้าง’

ทุกครั้งที่สมาชิกในครอบครัวก้าวอย่างอย่างเข้าใจมาพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของการทำงานในแต่ละพื้นที่ คำถามหนึ่งที่มักเกิดขึ้นในวงสนทนาคือ เราจะมองหาวิธีการเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่กำกับนโยบาย สามารถสร้างงานร่วมกับโรงเรียนในโครงการฯ ได้อย่างไร

เมื่อระยะเวลาแห่งการเดินทางของโครงการฯ เข้าสู่ปีที่ ๔ คำตอบต่อคำถามดังกล่าวไม่ได้ล่องลอยอยู่ในสายลมอีกต่อไป แต่อยู่ที่โรงเรียนเมืองคง

👉 เริ่มก้าวแรกจากแรงบันดาลใจ

เมืองคง เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖ เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๖ เป็นโรงเรียนในพื้นที่ประสานงานของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๕ (สคร.๕) ทีมประสานงานน้องใหม่ของครอบครัวก้าวอย่างฯ ซึ่งช่วยดูแลสถานศึกษาในสังกัด สพฐ. ในนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์

โรงเรียนเมืองคง เพิ่งเข้าร่วมโครงการฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่น้องใหม่แห่งนี้มีประสบการณ์ดี ๆ ในการได้ทำงานร่วมกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับนโยบาย นั่นคือ การได้รับทุนในการทำงานเพศศึกษาจากหน่วยงานอื่น ไม่ใช่จากโครงการก้าวอย่างฯ

ฅกุล เนาว์ช้าง รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนเมืองคง กล่าวถึงความภาคภูมิใจที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกว่า

👉 ผู้ให้และผู้ขอ การเชื่อมต่ออย่างมีอาชีพ

‘เรามีต้นทุนในการทำงานกับโรงเรียนจากการอบรมในโครงการก้าวอย่างฯ อยู่แล้ว จึงสร้างความเข้าใจกับ สปสช. ให้เห็นความสำคัญ และเห็นชอบเรื่องการป้องกันเอดส์ในกลุ่มเยาวชน โดยใช้ข้อมูลจากพื้นที่’ คำอธิบายของ

→ นพ.ชนะพงศ์ จินวงษ์

นายแพทย์ชนะพงศ์ จินวงษ์ หัวหน้ากลุ่มงานโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใน สคร.๕ เป็นดังภาพต่อที่ช่วยประสานกับภาพของโรงเรียนเมืองคง

ในเรื่องนี้ **ทิตยาณี เทพหัสดิน ณ อยุธยา** ผู้ประสานงานของ สคร.๕ และเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดการเชื่อมเครือข่ายในพื้นที่ เล่าถึงวิธีการขยายผลการ

ทำงาน ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของหน่วยประสานงานหลักของโครงการก้าวอย่างฯ โดยไม่ต้องใช้งบประมาณของโครงการฯ

‘พอมีเรื่องเพศศึกษาเข้ามา เราต้องรู้ว่าใครบ้างในพื้นที่ที่มีศักยภาพทำงานได้ ก็เข้าไปหาคนเหล่านี้ จากนั้นเราจะให้โรงเรียนคิดเองว่าเขาอยากทำอะไร เช่น อยากอบรมครู อยากทำค่าย เราก็จะไปช่วยเป็นที่เลี้ยงให้โรงเรียนที่เขียนโครงการเสนอไป เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างยั่งยืน ถ้ามีโรงพยาบาล ชุมชนที่เห็นความสำคัญของเรื่องนี้ เราก็เชื่อมเขาให้ทำงานด้วยกัน’

→ ทิตยาณี เทพหัสดิน ณ อยุธยา

๑) **ชวน เชื่อม ชุม ช้อน และชง หัวใจสำคัญ** **ของการทำงานสร้างเครือข่าย**

ในการทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนในเชิงนโยบายและแหล่งทุน นายแพทย์ธนะพงศ์กล่าวว่า สคร.๕ ใช้หลักการ ‘๕ ช’ ในการทำงาน

‘ช ตัวแรก **ชักชวน** คือมองหาทุนที่มีอยู่ ช ตัวที่สองคือ **เชื่อม** คนทำงานที่อยู่กระจัดกระจายเข้าหากัน จากนั้นเน้นการ **ชื่นชม** ซึ่งเป็น ช ตัวที่ ๓ เพื่อดึงศักยภาพของเขาขึ้นมา จุดชนวนความคิดเขา

ช ตัวที่ ๔ คือ **ช้อน** หรือถ้าศัพท์ของการจัดการความรู้ก็จะใช้คำว่า capture คือจับความรู้ จับสิ่งที่เขาอยากทำ ถ้าสามารถดึงเจ้าของทุน เช่น อบต. อบท. เข้ามาร่วมในเวทีเดียวกันได้ คนเหล่านี้ก็จะกลายมาเป็นเจ้าภาพเอง หลังจากนั้นเราก็ลงไปหนุนเสริมการทำงานของเขาเป็นระยะ พอได้ผลงานแล้ว ก็จัดเวทีสรุปบทเรียนกับเขา เอาข้อมูลที่ได้จากเวที **ชง** เป็น ช ตัวที่ ๕ เพื่อนำข้อมูลไปสู่ผู้บริหาร

รูปแบบการชง มีตั้งแต่การจัดเวทีสาธารณะ การจัดนิทรรศการ ให้เขามาเล่าถึงผลงานที่ทำ เชิญผู้บริหารมาเปิดงาน มาเยี่ยมชมบูธ หรือมามอบรางวัล ซึ่งการทำแบบนี้เราจะขายไอเดียให้ผู้บริหารได้เร็วขึ้น ก็เหมือนรูปแบบที่ก้าวอย่างฯ ทำนั่นเอง’

นายแพทย์ธนะพงศ์เชื่อว่า การเชื่อมและการชงไม่จำเป็น

ต้องออกมาในรูปแบบใหญ่โต เป็นทางการ แต่สิ่งสำคัญคือ การมีส่วนร่วม

‘เวทีต่างๆ สามารถเริ่มจากกลุ่มคนทำงาน

ในเวทีเล็กๆ เวลาเปิดเวทีพูดคุย มักไม่เสร็จในครั้งเดียว คนส่วนใหญ่ก็จะถอดใจซะก่อน ถ้าเขาไม่ซื้อ เราต้องเปิดเวทีหลายครั้ง’

นั่นคือหัวใจข้อแรกของการสร้างการมีส่วนร่วม แต่ก็ยังมีกลยุทธ์อื่นๆ ที่นายแพทย์ธนะพงศ์ให้ความสำคัญเช่นกัน

‘สิ่งที่จะทำให้ผู้สนับสนุนหรือผู้กำหนดนโยบายบึงพันที่

คือ การมีต้นแบบ เพราะการเรี่ยไรที่ดีโดยเห็นต้นแบบจะทำให้คิดได้เร็ว ถ้าเล่าในเชิงขายฝันว่าเรื่องนั้นดีอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ไม่มีรูปธรรม คนฟังก็จะนึกไม่ออก

อีกข้อหนึ่งที่ต้องพยายามพูดถึงคือ ความยั่งยืน ต้องทำให้แหล่งทุนเห็นว่าไม่ใช่จบโครงการแล้ว ทุกอย่างจบเพราะฉะนั้นในการทำงานทุกครั้ง ต้องสร้างแกนนำ สร้างแนวร่วม’

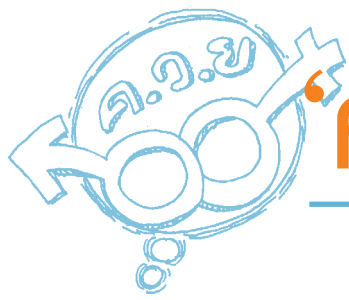
๑) **ปมที่ต้องคลี่คลาย : ทัศนคติของคนทำงาน**

‘จุดอ่อนที่สำคัญของคนทำงานคือ รอนโยบายสั่งมา ซึ่งนโยบายก็มักเปลี่ยนบ่อย มันทำให้คนทำงานในพื้นที่เกิดความรู้สึกที่ว่า ‘ไม่ต้องคิดเยอะหรอก เดี่ยวเขาก็สั่งมา’

เช่น เมื่อสามปีที่แล้วเห็นกันมากเรื่องเมืองไทยแข็งแรง พอเปลี่ยนรัฐบาล ก็มาพูดเรื่อง อยู่ดีมีสุข ซึ่งทำให้คนทำงานรู้สึกที่ไม่ต้องคิดเอง อีกเรื่องหนึ่งคือ การสั่งงานจากส่วนกลางแบบ ‘สำเร็จรูป’ มีรายละเอียดของการกำกับ พอลงไปในพื้นที่ ก็จะถูกมาตรฐานลือกไว้หมด การติดกรอบแบบนี้ทำให้คนทำงานไม่รู้สึกตื่นนอน ดังนั้นเราต้องดึงคนทำงานให้ออกจากกรอบคิดเดิม เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติการทำงาน’

นั่นคือคำแนะนำที่นายแพทย์ธนะพงศ์ฝากไว้ให้เป็นข้อคิดสำหรับหน่วยงาน หรือแม้แต่คนทำงานตัวเล็กๆ คนหนึ่งที่คิดอยากจะลุกขึ้นมาทำงานโดยไม่ติดกรอบ

‘เราต้องเชื่อมั่นในศักยภาพของคน เพราะเรากำลังทำงานกับแรงบันดาลใจของคน’

'ค.ว.ย.' เป็นคำตอบสุดท้ายจริงหรือ

ใครๆ ต่างคาดหวังว่า หากนักเรียนน้อยได้เรียนรู้เพศศึกษาแล้ว จะทำให้เด็กๆ สามารถ 'คิดวิเคราะห์แยกแยะ' หรือ 'ค.ว.ย.' ได้

น่าสนใจว่า หากเด็กคิดเป็น เลือกลงเป็น และตัดสินใจได้ จะเป็น 'คำตอบสุดท้าย' ในการจัดการชีวิตหรือไม่ และคุณครูผู้จัดการเรียนรู้เพศศึกษาทั้งหลายเขาคิดเรื่องนั้นกันอย่างไร

→ มะลิ แร่เพชร

มะลิ แร่เพชร โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์ สมุทรสาคร เริ่มต้นว่า 'สิ่งที่เด็กพูด หรือแสดงออก จากการคิด วิเคราะห์ และแยกแยะ จะอยู่ในระดับชีวิตเขา แต่ในสายตาของผู้ใหญ่มองว่าเด็กคิดไม่เป็น เพราะผู้ใหญ่ดูที่การปฏิบัติว่า เด็กยังไปไม่ถึงจุดหมายที่ผู้ใหญ่ต้องการ หรือที่ผู้ใหญ่อยากเห็น'

พิสมัย นวลจันทร์ โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย นครปฐม เสริมว่า 'จริงๆ แล้วเด็กปัจจุบันนี้ค่อนข้างเก่ง แต่มันยังมีสถานการณ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นมาทำให้เขาต้องคิดตลอดเวลาทุกๆ วัน มันจะไม่จบเหมือนการเรียนในชั่วโมง'

→ พิสมัย นวลจันทร์

จักวาล พรหมจรรย์ โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรายกเหตุการณ์จริงที่น่าสนใจในเรื่องมุมมองของผู้ใหญ่กับเด็กว่า 'ในเรื่องเพศ ผู้ใหญ่มองว่า บางอย่างเด็กคิดได้อย่างดี บางเรื่องเด็กคิด

→ จักวาล พรหมจรรย์

ได้ครึ่งหนึ่ง และบางเรื่องเด็กคิดไม่ได้เลย ซึ่งผมรู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะมันมีสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง และเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน

ยกตัวอย่างเช่น เรื่องรักนวลสงวนตัว นักเรียนหญิงบางคนถูกเพื่อนผู้ชายที่ไม่คุ้นเคยเอากะจกมาส่องกระโปรง เขารู้สึกโมโห โกรธ เพราะรู้ว่าสิ่งที่เพื่อนผู้ชายทำไม่ถูกต้องเลยจนเพื่อนแต่ถ้าเป็นคนที่เขาารู้สึกชอบพอมาจับมือถือแขนเขา เขาคิดว่าไม่เป็นไร ซึ่งผู้ใหญ่อาจมองว่าเหตุการณ์หลังนี้ เป็นเพราะเด็กคิด วิเคราะห์ และแยกแยะไม่เป็น เพราะสิ่งที่เด็กแสดงออกนั้นไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้ใหญ่คิด'

'ผู้ใหญ่ส่วนมากจะว่าเด็กคิดไม่เป็น แต่เวลาที่เรามอบหมายภาระงาน จะเห็นได้ว่าเด็กทำได้ดีกว่าที่เราคิด หรือคาดหมายไว้ด้วย' **พิสมัย** กล่าวเสริม

→ สุรางค์ ตระกูลราษฎร์

สุรางค์ ตระกูลราษฎร์ โรงเรียนวัดดอนหวาย นครปฐม กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ของเด็กว่า 'เด็กจะคิดวิเคราะห์ได้มากน้อยแค่ไหน มันขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของเด็ก อย่างเราเป็นผู้ใหญ่เราผ่านประสบการณ์มาเยอะ แต่เด็กเขาผ่านมาแค่นั้น เวลาเรามีประเด็นให้เด็กคิด เด็กเขาจะโยงแค่

ประสบการณ์ที่เขามีอยู่ ถ้าเราอยาก让孩子คิดวิเคราะห์เป็นผู้ใหญ่ต้องจำลองประสบการณ์ให้เขา โดยสร้างสถานการณ์ บทบาทสมมติ หนัง หรือข่าวในหนังสือพิมพ์ เพื่อให้เด็กวิเคราะห์และคิดได้กว้างขึ้น พอเด็กมีประสบการณ์แล้ว เด็กจึงจะคิดกว้างได้'

พิสมัย เห็นต่างในเรื่องประสบการณ์กับการคิดของเด็กว่า 'ประเด็นสำคัญคือ เมื่อไรก็ตามที่ครูสามารถใช้คำถามที่จะทำให้เด็กคิด มากกว่าประสบการณ์เดิมที่เขา มีอยู่ เด็กสามารถที่จะคิดไปได้ จากตะกอนความรู้จากสื่อ และจากสิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมตัวเด็ก ปัญหาที่อยู่ที่ว่า ครูสามารถตั้งประเด็นฉีกแนวให้เด็กคิดต่างออกไปได้ไหม

คิด

วิเคราะห์

แยกแยะ

ครูมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นโดยไม่ปิดกั้น เด็กจะไปถึงจุดมุ่งหมายตามที่เรากำลังต้องการ ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้จึงสำคัญ โดยเฉพาะการต่อยอดจากฐานความรู้เดิม หรือเรื่องใกล้ตัวของเขา ให้ชวนคิดต่อและนำไปใช้ในชีวิตได้โดยไม่เขินอาย'

→ สิริญา บรรจงศิริ

‘เด็กสมัยนี้เขาคิดวิเคราะห์เป็น แต่คิดว่ายังไม่พอ เพราะเขาไม่มีคุณธรรม’
สิรินญา บรรจงศิริ โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จะเชิงเทรา เปิดประเด็นใหม่ ‘ถ้าเด็กมีคุณธรรมรับผิดชอบอย่างจริงจัง เช่น เขามีหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะลูกจะทำอย่างไรไม่ให้พ่อแม่เสียใจ ต้องเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ หรือเป็นนักเรียนที่ดี ไม่ทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง เขาคิดเป็นทุกอย่าง แต่ว่าเขาไม่มีคุณธรรม ครูจึงต้องปลูกฝังคุณธรรมและความรับผิดชอบด้วย’

นัทวุฒิ ทิพนันท์ โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จะเชิงเทรา แสดงทัศนะว่า ‘ผมมองสองแง่คือเด็กห้องเก่งกับห้องไม่เก่งเด็กห้องเก่งเขาจะคิดและวิเคราะห์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นหากเขาตัดสินใจทำอะไรลงไปโดยเฉพาะเรื่องเพศ แต่เด็กเขี้ยวจะคิดไม่ออกกว่าอะไรจะเป็นผลกระทบตามมาหากมีเพศสัมพันธ์ไม่ป้องกัน’

มะลิ เสริมว่า ‘ในขณะที่เราจัดกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน เด็กคิดวิเคราะห์ได้ เขารู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี แต่เมื่อเขากลับไปอยู่ในครอบครัว หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวอาจจะมีส่วนแปรอื่น เช่น เพื่อน หรือแฟนที่ส่งผลทำให้

‘เด็กสมัยนี้เขาคิดวิเคราะห์เป็น แต่คิดว่ายังไม่พอ เพราะเขาไม่มีคุณธรรม’
สิรินญา บรรจงศิริ โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จะเชิงเทรา เปิดประเด็นใหม่ ‘ถ้าเด็กมีคุณธรรมรับผิดชอบอย่างจริงจัง เช่น เขามีหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะลูกจะทำอย่างไรไม่ให้พ่อแม่

→ นัทวุฒิ ทิพนันท์

เขามีโอกาสเสี่ยง เพราะปฏิเสธไม่ได้ ทำให้สิ่งที่เราสอนในห้องเรียนดูเหมือนว่าเขาจะไม่ประสบความสำเร็จเมื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงเพราะไม่เห็นถึงผลกระทบที่จะตามมา’
อย่างไรก็ตาม **นัทวุฒิ** มองเรื่องการคิดกับเรื่องเพศว่า ‘การที่เด็กมีเพศสัมพันธ์ถือว่าเด็กรู้จักคิดวิเคราะห์ หากเขารู้จักป้องกันผลกระทบที่ตามมา ไม่ได้หมายความว่าหากเด็กคิดวิเคราะห์เป็นจะไม่มีเพศสัมพันธ์ มันคนละเรื่องกัน เด็กต้องเลือกได้ว่าเขาจะป้องกันแบบไหนจึงจะดีที่สุดสำหรับตัวเอง’

พิสมัย เสริมอีกว่า ‘จากสิ่งที่เราสอนเขาในห้องเรียนเขาได้ความรู้ที่ยั่งยืนติดตัวเขา ในห้องเรียนเขาอาจจะพูดหาไป หรือเพราะวัฒนธรรมในกลุ่มเพื่อน ทำให้เขาพูดจาขี้ขลาด หรือปล่อยขลาดเสียออกนอกทางเก่ง สิ่งเหล่านี้ไม่ได้แปลว่าเขาคิดวิเคราะห์ไม่ได้ สิ่งที่เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนในห้องเรียนถ้าไม่เป็นการยึดเยียดให้เขา คิดว่าเขาได้ เขากล้าคิด กล้าแสดงออก แต่ครูหรือผู้ใหญ่อาจไปตัดสินเขาจากคำพูด หรือการกระทำว่าเขาคิด วิเคราะห์ไม่เป็น เพราะทำให้ครูรู้สึกปวดหัวไม่เป็นไปตามที่ครูต้องการ’

มะลิ ตั้งข้อสังเกตว่า ‘แต่มุมมองของผู้ใหญ่มักจะตัดสินว่า ถ้าเด็กคิด วิเคราะห์และแยกแยะได้ต้องไม่มีเพศสัมพันธ์จนกว่าจะถึงวัยอันสมควร ดูแลตัวเองให้ปลอดภัย มีแฟน มีคูรัก แต่ไม่จำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์ในระหว่างเรียน’

พิสมัย เห็นว่า ‘แต่เรื่องเพศสัมพันธ์ เด็กกับผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันนะ แม้จะคิด วิเคราะห์ได้ แต่ถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นใจ ผู้ใหญ่บางคนไปค่ายก็ยังมีพฤติกรรมที่นอกใจแฟน ไม่น่าจะโทษเด็กฝ่ายเดียวผู้ใหญ่บางคนผมสงสัยลงประเด็น การคิดวิเคราะห์ได้กับการมีเพศสัมพันธ์มันคนละเรื่องกัน เพราะเด็กอาจจะคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ เขาถึงตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์’

ทั้งนี้ **นัทวุฒิ** ทิ้งท้ายด้วยการให้กำลังใจและฝากให้คิดว่า ‘ครูต้องไม่หยุด ไม่ท้อที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศกับเด็ก ๆ ต่อไป เพราะมันช่วยสร้างกระบวนการคิดให้เด็กได้จริงๆ’ **🧡**

‘เด็กจะคิดเป็นต้องเริ่มที่ครูก่อน ครูคิดเป็น ตั้งคำถามเป็น จึงจะทำให้เด็กเกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์แยกแยะได้จริงๆ’

เพศวิถี : ความจริงที่ถูกสร้าง และมายาภาพที่พันแปร

ท่ามกลางการใช้ชีวิตของมนุษย์ในทุกสังคมตั้งแต่เกิดจนตาย สิ่งหนึ่งที่ดูเหมือนจะสะท้อนความสัมพันธ์ของความคิดทางสังคมและตัวตนของมนุษย์อย่างยากที่จะแยกขาดกันได้คือเรื่องของ ‘เพศวิถี’ (Sexuality) หากเราพิจารณาความหมายโดยกว้างแล้ว ‘เพศวิถี’ คือ ระบบความคิด ความเชื่อหรือความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศที่สังคมถ่ายทอดมาสู่มนุษย์ อันส่งผลให้มนุษย์มีการปฏิบัติ โลกทรรศน์ หรือทัศนคติทางเพศไปในทิศทางตามแบบแผนที่สังคมถ่ายทอดให้ ในแง่นี้เราอาจกล่าวได้ว่าเรื่อง ‘เพศ’ และ ‘เพศวิถี’ เป็นสิ่งที่ทั้งอยู่รอบตัวเรา และอยู่ภายในตัวเรา ทุกคนในสังคมล้วนมีกรอบเรื่องเพศวิถีแฝงอยู่ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ดี ความคิดเรื่องเพศวิถีก็เป็นสิ่งที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

☞ เพศวิถีในอดีตของสังคมไทยและสังคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับในสังคมไทย กรอบความคิดเรื่องเพศวิถีเป็นสิ่งที่มีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาอย่างยาวนาน และความคิดเกี่ยวกับเพศวิถีในบางแง่มุมที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันก็เป็นสิ่งที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับสิ่งที่เคยปรากฏในอดีต **รองศาสตราจารย์ ปราณีย์ วงษ์เทศ แห่งภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร** ได้ชี้ให้เห็นถึงความคิดเรื่องเพศวิถีในอดีตว่า

→ รศ.ปราณีย์ วงษ์เทศ

‘สังคมไทยในอดีตไม่เหมือนสังคมตะวันตก หรือสังคมอินเดีย ที่เน้นความแตกต่างของบทบาททางเพศและมีความเหลื่อมล้ำกันมาก ในทางกลับกันสังคมไทยได้ให้ความสำคัญกับระบบอาวุโสมากกว่าความแตกต่างในเรื่อง

เพศ โครงสร้างสังคมมีลักษณะเป็นแบบ *Matrifocality* ที่ให้ความสำคัญกับแม่ในฐานะศูนย์รวมของครอบครัวมาก่อนที่จะเปลี่ยนมาเป็นปิตาธิปไตย เพราะฉะนั้นลักษณะ

‘งานบ้านเป็นงานของผู้หญิง เพราะเชื่อว่า เป็นสิ่งที่ไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถจัดการก็ได้ ไม่มีค่าตอบแทนทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เพราะฉะนั้นมันไม่มีคุณค่า คนที่ทำเลยไร้อำนาจ ไร้คุณค่า’

โครงสร้างสังคมในอดีตหรือในสังคมชนบท จึงมีลักษณะที่ให้ความสำคัญกับผู้หญิง หรือผู้หญิงมีความสำคัญมากในครอบครัวและมีบทบาทสำคัญในชุมชนด้วย ไม่ใช่อย่างที่เห็นในปัจจุบันที่เป็นภาพของการพัฒนาที่เน้นสังคมแบบอุตสาหกรรมหรือทุนนิยมที่ทำให้การยกย่องเพศชายเป็นใหญ่ในการตัดสินใจขึ้นอำนาจ ควบคุมนโยบายต่างๆ ที่เน้นการพัฒนาที่ขับเคลื่อนโดยผู้ชาย ทำให้บทบาทของผู้หญิงลดน้อยหายไป หรือปรับเปลี่ยนกลายเป็นประเทศแบบตะวันตกแบบในอดีต ที่ไม่ยอมรับความหลากหลายของบทบาททางเพศ

นอกจากนี้ยังเป็นผลจากการพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนชนบทเป็นเมือง การศึกษา และค่านิยมบางอย่างของชนชั้นปกครองที่มีรากฐานมาจากศาสนาและวัฒนธรรมแบบอินเดียอยู่แล้ว แต่พื้นฐานของสังคมในแถบนี้ไม่ได้มีความเหลื่อมล้ำแม้จะมีความแตกต่างทางเพศ ความเป็นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อ่อนการรับพุทธศาสนาหรือศาสนาพราหมณ์ฮินดูไม่ใช่อย่างนี้ แต่พอรับเข้ามาาก็กลายเป็นวัฒนธรรมหลวงที่พยายามครอบงำวิถีชีวิตชาวบ้าน ชาวไร่ ชาวนา คนข้างล่าง’

เพศวิถีที่ปรากฏในสังคมชนบทไทยในอดีต จึงเป็นสิ่งที่ให้ความสำคัญกับเพศแม่ในฐานะศูนย์รวมของครอบครัวและสังคม การทำงานของผู้หญิง อาทิ งานบ้าน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเท่าเทียมกับงานของผู้ชาย อีกทั้งระบบเศรษฐกิจยังเปิดโอกาสให้ผู้หญิงเป็นเจ้าของที่ดินหรือทรัพย์สินอีกเช่นกัน

นอกจากนี้บทบาททางเพศหรือการแบ่งงานก็ยังมีการสลับปรับเปลี่ยนในบางช่วงเวลา หากแต่พอโครงสร้างใหม่

เพศชายเป็นใหญ่เข้ามาพร้อมศาสนาจากภายนอก ก็ได้ทำให้เกิดลักษณะสองชั่วอำนาจที่ควบคู่กันไป คืออำนาจที่ยกย่องเพศชายในวัฒนธรรมหลวง และวัฒนธรรมราชวราที่ผู้หญิงก็จะมีบทบาททางพิธีกรรมความเชื่ออีกแบบหนึ่ง โดยที่ในสังคมชนบทที่มีลักษณะของวัฒนธรรมราชวราขึ้นก็ดูเหมือนจะมีการผสมผสานกับศาสนาใหม่ที่เข้ามาด้วยเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดีในสังคมชนบท ร่องรอยหรือรูปแบบความคิดที่ให้ความสำคัญกับเพศแม่ก็ยังเป็นสิ่งที่สามารถพบเห็นได้ในปัจจุบัน เช่น บางพื้นที่ของสังคมไทยที่ผู้หญิงยังคงเป็นแกนนำหลักของครอบครัว และเป็นผู้ดูแลเศรษฐกิจของครอบครัว

การปรับเปลี่ยนความคิดเรื่องเพศวิถีของสังคมไทยในอดีต มาเป็นกรอบคิดเรื่องเพศวิถีแบบในปัจจุบัน ดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่มาพร้อมกับความคิดแบบตะวันตก ที่เน้นกระบวนการพัฒนาแบบทุนนิยมอุตสาหกรรมและการศึกษาแบบสมัยใหม่

‘เมื่อพูดถึงปัจจุบัน มันมีปัญหาอยู่แล้ว เพราะเราไปให้ความสำคัญเรื่องบทบาททางเพศสูงตามวิธีการศึกษาแบบตะวันตกที่เข้ามาในระบบการศึกษา จริงๆ ตั้งแต่ท้องถิ่นเลยก็มีการเตรียมข้าวของเครื่องใช้เด็กที่แบ่งสีสั้น รูปแบบตามเพศแล้ว

ลักษณะของการแบ่งงานบ้าน งานนอกบ้านอันเคยเป็นสิ่งที่มีความสลับไหล กลับถูกแบ่งแยกให้งานบ้านเป็นงานของผู้หญิง เพราะเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถจัดการก็ได้ ไม่มีค่าตอบแทนทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เพราะฉะนั้นมันไม่มีคุณค่า คนที่ทำเลยไร้อำนาจ ไร้คุณค่า เพราะฉะนั้นเวลาเข้าสู่กระบวนการอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมก็ต้องดูว่าบุคลากรที่จะจ้างเข้ามาใครจะอุทิศตนให้กับงานได้มากกว่า ผู้หญิงจะมีภาระทางบ้านทำให้คิดว่าจะไม่น่าทุ่มเทเท่ากับผู้ชาย การส่งเสริมเลื่อนตำแหน่ง เช่น ต้องไปต่างจังหวัดก็คิดว่าผู้ชายจะมีความคล่องตัวมากกว่า ไม่มีภาระมากกว่า ทั้งการลาป่วย ลาดลอด ผู้หญิงที่มีครอบครัว นายจ้างแม้บอกว่าไม่คิด (เรื่องความแตกต่างทางเพศ) หากแต่เลือกได้ ก็เลือกผู้หญิงโสดที่ไม่แต่งงานหรือไม่มีลูก’ อาจารย์ปราณีกล่าว

นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเรื่องเพศวิถีดังที่กล่าวมาในข้างต้นแล้ว อาจารย์ปราณียังได้กล่าวเสริมในเรื่องความหลากหลายทางเพศของสังคมไทยในอดีตอีกว่า ‘สังคมแต่เดิมการมีเพศที่สามหรือเพศทางเลือกเป็นสิ่งที่มิได้และรับรู้กันอยู่ แม้อาจไม่ถึงกับชื่นชมยกย่อง หากแต่ก็อยู่

‘สังคมไทยพยายามพูดถึงความเป็นประชาธิปไตย มันก็ต้องมีการรกกเกี่ยวกับ แต่เอาเข้าจริงทุกคนไม่มีการรกกเกี่ยวกับ กระแสได้พาคนส่วนใหญ่ทำให้เรื่องเพศกลายเป็นสิ่งผิด’

ร่วมกันได้ในฐานะมนุษย์ที่มีความเท่าเทียมกัน สังคมก็ปล่อยให้ทำงานที่พวกเขาถนัด ไม่มีการกีดกัน หรือห้ามไปคบคนที่ เป็นกะเทยในหมู่บ้านอยากทำงานผู้หญิง ชุมชนก็ปล่อยให้ทำงานของผู้หญิงได้ หรือผู้หญิงที่ชอบทำงานของผู้ชายก็จะทำไป ไม่ได้คิดว่าเป็นตัวอย่างที่ผิด การสลับบทบาททางเพศยังเห็นได้แม้กระทั่งในการเข้าทรง ผู้ชายบางคนเข้าทรงก็จะแต่งเป็นหญิง ผู้หญิงก็จะแต่งเป็นชาย เหมือนเช่นการปรับเปลี่ยนบทบาทในการทำงานในบ้าน และนอกบ้านในสังคมชวาหน้าที่ทั้งหญิงชายทำแทนกันได้ เพราะฉะนั้นการปรับเปลี่ยนบทบาทจึงเป็นสิ่งที่เข้าใจได้

นอกจากนี้ในคัมภีร์โบราณที่ปรากฏในสังคมไทย อาทิ คัมภีร์ปฐมมูลลูลี ก็ยังกล่าวถึงว่า เพศมีได้มีแค่สองเพศ หากแต่มีเพศซึ่งไม่เป็นหญิงและไม่เป็นชายด้วยเช่นเดียวกัน

อีกมุมมองหนึ่งในเรื่องเพศวิถีของสังคมไทย รองศาสตราจารย์ ดร.ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กล่าวไว้ในงานสัมมนาเรื่อง ‘เพศวิถีและการปรับใช้ในงานส่งเสริมสุขภาพทางเพศ’ ว่า เพศวิถีกระแสหลักในปัจจุบันเป็นสิ่งที่นำเข้ามาจากตะวันตกเมื่อประมาณ ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา

ความคิดเรื่องเพศวิถีแบบดังกล่าวในสังคมตะวันตกเป็นสิ่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสองกรอบความคิดหลักคือ กรอบคิดทางปรัชญาที่มองแบบคู่ตรงข้าม เช่น เหตุผลกับอารมณ์ หรือจิตใจกับร่างกาย โดยปรัชญาที่มีอิทธิพลมากคือปรัชญากรีก ที่ให้คุณค่าของสิ่งหนึ่งสูงกว่าอีกสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะเรื่องของเหตุผลและจิตใจ ที่สูงกว่าอารมณ์และร่างกาย

กรอบคิดที่สองคือ กรอบคิดทางศาสนาที่กล่าวถึงความต้องการทางเพศว่า เป็นส่วนหนึ่งของการลงโทษจากพระเจ้า เมื่อมนุษย์คู่แรกคืออดัมและอีฟทำผิด พระเจ้าโกรธมากจึงลงโทษขับไล่จากสวรรค์ โดยที่การลงโทษหนึ่งคือการให้มนุษย์มีความต้องการทางเพศ และทำให้ผู้หญิงต้องเจ็บท้อง

→ รศ.ดร.ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์

ตลอดลูก ดังนั้นเมื่อเป็นการลงโทษของพระเจ้า ความต้องการทางเพศจึงเป็นสิ่งที่ไม่ดี

สองกรอบความคิดหลักนี้จึงเป็นรากฐานสำคัญในสังคมตะวันตกที่ส่งผลให้เกิดการมองเรื่องเพศว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นบาป หรือเป็นอันตราย หากควบคุมไม่ดีอาจทำให้เกิดผลร้ายได้

ความคิดเรื่องเพศที่ตั้งอยู่บนฐานดังกล่าวนี้ได้แพร่เข้าสู่สังคมไทยผ่านระบอบอาณานิคมที่นอกจากจะขับเคลื่อนผ่านปัจจัยทางเศรษฐกิจและความต้องการทรัพยากรจากสังคมตะวันตกหรือยุโรปแล้ว ยังขับเคลื่อนผ่านความคิดทางวัฒนธรรมที่ต้องการสร้างความเป็นอารยะให้กับวัฒนธรรมในภูมิภาคอื่นๆ ของโลกอันล้าหลังในสายตาของตะวันตก และเรื่องเพศที่ไม่ได้ถูกควบคุมอันถูกมองว่าล้าหลังป่าเถื่อนก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ตะวันตกใช้เป็นข้ออ้างในการขยายอำนาจและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม

สำหรับในสังคมไทย ความคิดเรื่องเพศวิถีที่เข้ามาพร้อมกับการขยายตัวของความคิดแบบอาณานิคมก็เป็นสิ่งที่ยังสามารถพบเห็นได้ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องระบบผัวเดียวเมียเดียว ความคิดเรื่องการรักษนวลสงวนตัว หรือการอดเปรี้ยวไว้กินหวาน

‘การตัดสินว่าสิ่งเหล่านี้ดีหรือไม่นั้น เป็นสิ่งที่ต้องถกเถียงกัน หากแต่อย่ากล่าวว่ามันเป็นไทย อย่างที่หลายฝ่ายพยายามนำเสนอ’ อาจารย์ชลิตาภรณ์กล่าว

☞ การผลิตซ้ำความจริงเรื่องเพศวิถีในสังคมไทย

จากความคิดเรื่องเพศวิถีที่ปรับเปลี่ยนจากอดีตมาเป็นที่พบได้โดยทั่วไปในปัจจุบันนี้ ส่วนหนึ่งก็ได้รับการผลิตซ้ำผ่านสื่อ และโครงสร้างสังคมส่วนอื่นๆ ที่อยู่รอบตัวเรา

พิมพ์กา โตวิระ ผู้กำกับภาพยนตร์ ได้ให้ความเห็นในเรื่องภาพลักษณ์หรือการนำเสนอผู้หญิงในสื่อประเภทต่างๆ ที่นำเสนอออกสู่สังคมไทยว่า

→ พิมพ์กา โตวิระ

‘สังคมไทยไม่ได้มีความกดดันเรื่องเพศชัดเจนมาก ในสื่อเช่นหนังหรือละครผู้หญิงจะสืบบทบาทที่สำคัญอยู่แล้วในฐานะตัวเดินเรื่อง เช่นเรื่องแม่บ้าน ทรายทอง สีแผ่นดิน แต่อย่างไรก็ตามหนังหรือละครจำพวกนี้บางเรื่องก็ยังคงมีกรอบคิดแบบชายเป็นใหญ่แฝงอยู่’

‘เพศวิถีที่ปรากฏในสังคมชนบทไทยในอดีตจึงเป็นสิ่งที่ให้ความสำคัญกับเพศแม่ในฐานะ: คุนยารวมของครอบครัวและสังคม การทำงานของผู้หญิง อาทิ งานบ้าน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเท่าเทียมกับงานของผู้ชาย’

พิมพ์กา ยังได้กล่าวเสริมว่า ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่เรียกร้องสิทธิในสื่อส่วนใหญ่มีเพียงสองลักษณะ คือ ถ้าไม่เป็นผู้หญิงที่ถูกกระทำจากโครงสร้างชายเป็นใหญ่มาก่อน ก็ต้องเป็นผู้หญิงที่มีภาพลักษณ์แข็งแกร่ง ในแง่นี้ได้ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ตายตัวของผู้หญิงที่ออกมาต่อรองอำนาจกับสังคมปิตาธิปไตย ทั้งที่ในความเป็นจริง ภาพลักษณ์และการต่อรองทางอำนาจดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่มีความแตกต่างหลากหลาย เช่น การเป็นผู้กุมอำนาจการใช้จ่ายของผู้หญิงที่อาจไม่มีภาพลักษณ์แบบแข็งแกร่ง หรือการหยุดทำงานบ้านของผู้หญิงที่อาจส่งผลต่อชีวิตของสามี เป็นต้น การต่อรองทางอำนาจของผู้หญิงจึงเป็นสิ่งที่อาจอยู่ในบทบาทหรือกิจกรรมที่เราคาดไม่ถึง และเกิดขึ้นในพื้นที่เล็กๆ ในระดับของครอบครัวหรือปัจเจกชน

นอกจากนี้ภายใต้แนวคิดของชายเป็นใหญ่ สังคมก็ได้สร้างความคาดหวังทางเพศไม่แต่เพียงผู้หญิงที่ต้องการให้มีลักษณะ เช่น การรักษนวลสงวนตัว การเป็นแม่และเมียที่ดีเท่านั้น หากแต่สังคมก็ได้คาดหวังบทบาทของผู้ชายไว้ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการที่ต้องเป็นผู้นำครอบครัว การทำงานนอกบ้าน หรือการมีรูปลักษณะตามแบบอย่างของผู้ชายควรเป็น เช่น แข็งแรง เป็นสุภาพบุรุษ ซึ่งความคาดหวังทั้งสองแบบนี้ก็เป็นสิ่งที่ปรากฏและถูกผลิตซ้ำผ่านสื่อกระแสหลัก

อีกแง่มุมหนึ่งของเพศวิถี นอกจากกรอบความคิดทางเพศวิถีแบบหญิง-ชาย ที่มีความพยายามเปิดกว้าง และบางครั้งก็สะท้อนให้เห็นความเท่าเทียมกันทางเพศมากขึ้นแล้ว อดีตทางเพศก็ยังเป็นสิ่งที่สามารถพบเห็นได้อย่างมากผ่านสื่อ โดยเฉพาะในการนำเสนอเพศวิถีแบบอื่นๆ

→ ทิชากร กุษาทอง

ทิชากร กุษาทอง นักแสดงรายการโทรทัศน์ ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า ‘ส่วนใหญ่หนังที่นำเสนอเพศทางเลือก จะมีแต่หนังที่มีแต่ภาพเกย์หรือกะเทยที่วิดีว้าย หรือกระโดดกระดาก สังคมไทยยังไม่มีหนังหรือละครที่มีคาแร็กเตอร์ของเกย์ที่เป็น

แบบคนธรรมดา ใช้ชีวิตธรรมดา แต่งตัวธรรมดา การรับรู้ของสังคมไทยหรือคนดูจึงยังมีอคติ'

‘อย่างตอนที่ไปดูหนังแล้วรู้สึกรับไม่ได้จากการแสดงออกของคนส่วนใหญ่ คือ ในเรื่องที่มีฉากผู้ชายจูบกันแล้วมีเสียงร้องแสดงความรังเกียจจากคนในโรงหนัง ซึ่งมันอาจไม่ใช่ความผิดของคนที่ทำอย่างนั้น แต่มันก็แสดงให้เห็นว่า เอาเข้าจริงแล้วสังคมไทยก็ยังไม่ได้ยอมรับความหลากหลายทางเพศเสียทีเดียว’

ในประเด็นเรื่องสื่อและภาพยนตร์นี้ **ภาสกร อินทุमार** ผู้ที่สนใจการวิจารณ์ภาพยนตร์และเรื่องเพศวิถีมานาน

→ **ภาสกร อินทุमार**

ได้กล่าวถึงทิศทางการนำเสนอเรื่องเพศวิถีของสื่อว่า ‘สังคมไทยปัจจุบันนี้มีปรากฏการณ์ความหลากหลายเพิ่มมากขึ้นในสื่อ เช่น การมีพื้นที่ทางสังคมของเกย์หรือเพศทางเลือกที่มากขึ้น มีหนังประเภทเพื่อนกูรักมึงวะ หรือรักแห่งสยาม มันทำให้สังคมมองเห็นคนที่มีแบบแผนทาง

เพศที่ต่างจากกรอบเดิมในฐานะของคนธรรมดา ไม่ใช่คนที่เบี่ยงเบน’

อย่างไรก็ดี การปรากฏตัวของเพศวิถีในรูปแบบที่นอกเหนือจากเพศวิถีกระแสหลัก ก็ไม่ได้หมายถึงว่าสังคมหรือคนส่วนใหญ่ที่รับสื่อเหล่านั้นจะปรับเปลี่ยนการรับรู้เรื่องเพศวิถีจากแบบเดิมที่เต็มไปด้วยอคติ มาสู่การยอมรับความหลากหลายและเท่าเทียมได้

‘สื่อมันประกอบอยู่ในภาพใหญ่ของสังคม สื่อเป็นเพียงกลไกหนึ่งที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงหรือวิถีดคิด ซึ่งหากสื่อเปลี่ยน แต่อย่างอื่นไม่เปลี่ยน มันก็ไม่ได้หมายความว่าสังคมมันจะเปลี่ยน อย่างตัวเนื้อหาของหนังอาจพูดถึงความหลากหลายทางเพศ แต่คนดูก็ยังไม่สามารถเข้าใจ ก้าวข้ามหรือยอมรับความหลากหลายทางเพศได้’ ภาสกรกล่าวเสริม

นอกจากปัญหาการนำเสนอเพศวิถีในรูปแบบต่างๆ ที่แฝงไปด้วยอคติและไม่ยอมรับความหลากหลายดังที่กล่าวมาแล้ว การพูดถึงเรื่องเพศในสื่อก็เป็นสิ่งที่ถูกปิดบังอย่างมากในสังคมไทย **พิมพ์ภา** ให้ความเห็นในประเด็นนี้ว่า

‘โครงสร้างสังคมในอดีตหรือในสังคมชนบท จึงมีลักษณะที่ให้ความสำคัญกับผู้หญิง หรือผู้หญิงมีความสำคัญมากในครอบครัวและมีบทบาทสำคัญในชุมชนด้วย’

‘สังคมไทยมันกระโดดกระเด้งไม่กล้าพูดเรื่องเพศโดยตรง ถ้าพูดมันต้องมีจุดประสงค์อะไรบางอย่าง ทำยสุดมันก็เหมือนกับเราต้อง self-censor อาจเป็นเพราะสังคมมองเรื่องเพศในฐานะเรื่องที่ไม่ควรพูด หรือถ้าจะพูด มันต้องไปโยงกับเรื่องอื่นๆ มีน้อยมากที่จะพูดถึงปัญหาเพศหรือเรื่องเพศในครอบครัว กระบวนการเซ็นเซอร์มันก็จะทำให้เป็นเรื่องบัดสี’

👉 **หลากหลายความคิดของการเปลี่ยนแปลงความรู้เรื่องเพศวิถีในสังคมไทย**

แม้คนส่วนใหญ่จะมองว่า สื่อคือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน หากแต่ในความเป็นจริงสื่ออาจกลับเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในอีกหลายปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดโลกทัศน์ของคนในสังคม ดังนั้นการสร้างความรู้เรื่องเพศวิถีที่ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย จึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยทางสังคมที่มองไม่เห็นเหล่านั้นด้วย

อาจารย์ปรานีได้กล่าวถึงแนวทางการปรับเปลี่ยนการรับรู้เรื่องเพศวิถีในสังคมไทยให้มีความเปิดกว้างมากขึ้นว่าควรเริ่มมาจากความรู้ทางการแพทย์

‘การแพทย์มีอิทธิพลอย่างมากในการให้ความเข้าใจต่อประชาชน เพราะว่าความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ถูกทำให้เชื่อว่าเป็นความจริงที่สุด เป็นหลักที่คนจะเชื่อถือ เชื่อฟังมากที่สุด トラบไต่ที่การแพทย์มองว่าเพศทางเลือกเป็นสิ่งที่ผิดปกติ วิปริต เบี่ยงเบน ซึ่งมันก็ล้าสมัยมากแล้วในปัจจุบัน’

นอกจากการปรับเปลี่ยนการรับรู้ทางการแพทย์ การศึกษาก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญ **ทิชากร** ได้เสนอแนวทางการสอนในสถานศึกษาว่า อยากให้มีการสอนเด็กว่าเพศทางเลือกมันไม่ใช่เรื่องผิดปกติ และในการแก้ปัญหาในเรื่องความหลากหลายทางเพศก็ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเรียกร้องกฎหมายที่สร้างความพิเศษให้กับกลุ่มเพศทางเลือก

‘ถ้าจะไปกำหนดเกณฑ์สังคมว่าคุณต้องปฏิบัติอย่างนี้กับเกย์ ห้ามปฏิบัติอย่างนี้กับกะเทยมันก็จะดูเหมือนว่า

เรียกร้องเกินไป กลายเป็นกลุ่มคนพิเศษซึ่งก็ไม่อยากเป็น' ที่ชากรกล่าว

สำหรับการพูดคุยเรื่องเพศหรือการนำเสนอเรื่องเพศผ่านสื่อ นั้น ก็เป็นอีกทางออกหนึ่งของการทำความเข้าใจและสร้างการถกเถียงในประเด็นเรื่องเพศของสังคม **พิมพ์ภา** ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า 'สังคมไทยพยายามพูดถึงความเป็นประชาธิปไตย มันก็ต้องมีการถกเถียงกัน แต่เอาเข้าจริงทุกคนไม่มีการถกเถียง กระแสได้พาคนส่วนใหญ่ทำให้เรื่องเพศกลายเป็นสิ่งผิด ถ้าโฆษณา (ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ) ไม่ดี มันก็ต้องเป็นเรื่องที่ต้องถกเถียง ไม่ใช่สิ่งที่บัญญัติว่ามันดีหรือไม่ดี เรื่องเพศมันเป็นสิ่งที่พูดได้ แต่คนทำก็ต้องรับผิดชอบต่อผลที่กระทบต่อจิตใจคนดู'

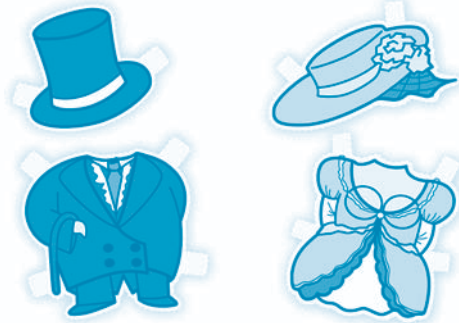
นอกจากการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างสังคมส่วนต่างๆ หรือการเพิ่มพื้นที่ให้มีการถกเถียงเรื่องเพศวิถีให้มากขึ้นแล้ว เวลาที่เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนการรับรู้ **ภาสกร** กล่าวไว้ว่า

'วิธีคิดแบบ Sexuality แบบเดิมมันถูกสถาปนามาเนิ่นนาน จนคนในปัจจุบันส่วนใหญ่ก็ยอมรับมัน มันจึงเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา และต้องเริ่มจากตัวเอง เราอาจไม่จำเป็นต้อง

หักล้างความคิด หรือคนที่เชื่อเกี่ยวกับความคิดทางเพศแบบเดิม หากแต่เราควรต้องเสนอความคิดแนวทางใหม่ ให้เป็นทางเลือกกับสังคมมากกว่า'

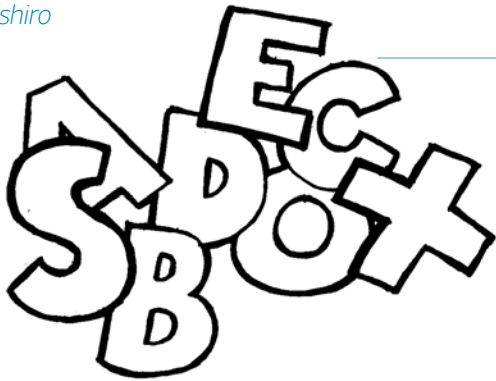
กล่าวได้ว่า เพศวิถีที่แตกต่างหลากหลายเป็นสิ่งที่สามารถเป็นไปได้ในสังคมไทย และจากรากฐานดั้งเดิมของสังคมเราจะเห็นได้ว่า ความหลากหลายทางเพศเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่มาอย่างยาวนานในประวัติศาสตร์ของภูมิภาคนี้ และ 'ความจริง' ที่อยู่ใน 'เพศวิถี' กระแสหลักปัจจุบันก็มีใช้ความจริงแท้ที่แน่นอน

ในแง่นี้เพศวิถีกระแสหลักจึงเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ยอมรับความแตกต่างหลากหลายได้ เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้วในหลายสังคม ✨

๑๑ เคล็ดลับจากสเนท

Kenshiro

หลายคนอาจเคยรู้สึกว่ เรื่องเพศจะบูรณาการกับภาษาอังกฤษได้ยังไง เคล็ดลับดี ๆ ครั้งนี้มาจาก **ครูสฤณี อุทัยทัศน** โรงเรียนกรุงหยันวิทยาคาร นครศรีธรรมราช

เริ่มต้นจากการชวนนักเรียนระดมความคิดใช้รูปแบบ Mind map โดยครูอาจตั้งคำถาม เช่น เมื่อนึกถึงเรื่องเพศ นึกถึงอะไร

นักเรียนอาจคิดเป็นศัพท์ภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยก็ได้ และให้เด็กช่วยกันหาศัพท์จากพจนานุกรม ซึ่งเป็นการเรียนรู้เรื่องศัพท์อีกทางหนึ่ง

สอนเรื่องเพศ

ผ่านภาษาอังกฤษ ง่ายนิดเดียว

จากนั้นครูจะเลือกศัพท์เหล่านั้นขึ้นมาประมาณ ๕ คำ และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งประโยคไปส่ง หากประโยคใดแต่งผิดหลักไวยากรณ์ ครูจะให้กลับไปแก้ไขใหม่ กลุ่มไหนที่แต่งได้ถูกต้องหมดก็จะได้คะแนน แต่กลุ่มไหนยังแต่งผิด ครูสฤณียังคงให้คะแนนกับกลุ่มนั้น ซึ่งครูสฤณีบอกว่า 'นี่คือสิ่งสำคัญสำหรับกลุ่มนักเรียนที่เรียนรู้ซ้ำเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม'

สำหรับประโยคที่นักเรียนแต่งขึ้นมา มีอาทิ "Use condom when you have sex"

ครูสฤณีมีคติในการทำงานด้านเพศว่า ต้องเปิดใจเต็มใจ และตั้งใจ เพื่อเชื่อมโยงงานด้านเพศกับภาษาอังกฤษให้เป็นชิ้นงานเดียวกัน

และทำให้การพูดคุยเรื่องเพศผ่านการเรียนภาษาอังกฤษ ง่ายนิดเดียว ✨

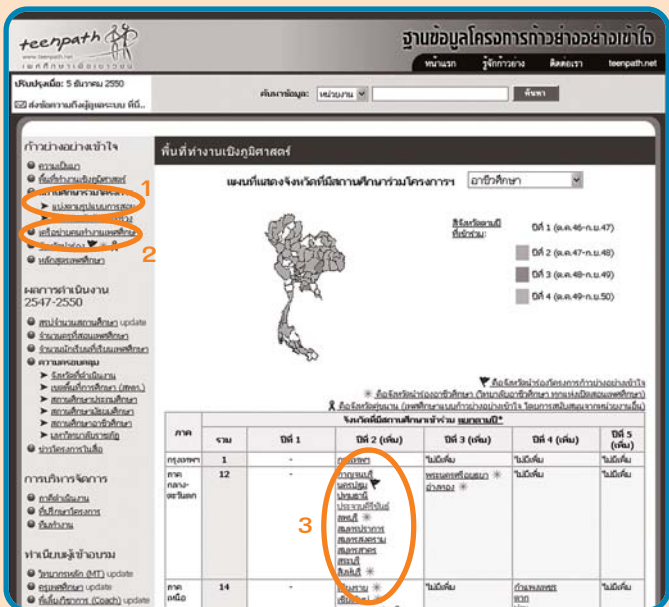
ฐานข้อมูล ก้าวต่างๆ

เข้าใจไอทีฉบับนี้ ขอแนะนำการใช้งานฐานข้อมูล
เพศศึกษาออนไลน์ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลของเครือข่าย
บุคคล และหน่วยงานที่ร่วมโครงการก้าวอย่างเข้าใจ

เริ่มจากเข้าไปที่เว็บไซต์ www.teenpath.net จากนั้นคลิก
เมนู 'ฐานข้อมูล'

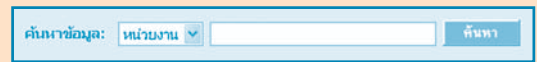
ก็จะปรากฏหน้าจอแบบนี้ขึ้นมา คอลัมน์ด้านซ้ายจะเป็น
เมนูให้เลือกคลิกตามต้องการ เช่น

- 1 > ถ้าต้องการหาจำนวนและรายชื่อสถานศึกษาให้ไปที่
เมนู 'สถานศึกษาที่ร่วมโครงการ แบ่งตามรูปแบบการสอน/
แบ่งตามสังกัดกระทรวง'
- 2 > ถ้าจะหาจำนวนและรายชื่อเครือข่ายบุคคลที่ผ่านการ
อบรม ไปที่เมนู 'เครือข่ายคนทำงานเพศศึกษา'
- 3 > ถ้าต้องการดูรายชื่อสถานศึกษาเป็นรายภาคหรือ
จังหวัด ให้คลิกที่ชื่อจังหวัดทางด้านล่างของแผนที่

แต่ละหน้าที่เรียกใช้ ถ้ามีลิงค์ (link) ต่อไป ก็สามารถ
คลิกต่อให้ถึงข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการ ซึ่งลิงค์ที่คลิกได้จะเป็น
'ตัวอักษรสีน้ำเงินขีดเส้นใต้'

นอกจากนี้ที่ด้านบน จะมีตัวช่วย 'ค้นหาข้อมูล' ที่ต้องการ

โดยต้องเลือกก่อนว่าจะหา 'หน่วยงาน' หรือ 'บุคคล' จาก
นั้นให้พิมพ์ชื่อที่ต้องการค้นหาในกรอบด้านข้าง โดยไม่
จำเป็นต้องพิมพ์ชื่อเต็มก็ได้ เช่น ถ้าจะหาโรงเรียนสอนแก้ว
ว่องไววิทยา ก็พิมพ์แค่ 'แก้ว' หรือ 'สอนแก้ว' หรือ 'แก้วว่องไว'
แล้วคลิกที่ปุ่มค้นหา เว็บก็จะแสดงรายชื่อทั้งหมดที่มีค่าที่
พิมพ์ออกมาให้ดู หรือกรณีต้องการหาชื่อคน เช่น จะหาซูไชย
นิจไตรรัตน์ ก็พิมพ์หาว่า 'ซูไชย' หรือ 'นิจไตร' ก็ได้เช่นกัน

ส่วนรายชื่อหน่วยงานที่ระบบค้นให้ ถ้าต้องการรู้ที่อยู่
ของหน่วยงานนั้นๆ ให้คลิกที่สัญลักษณ์ 🏠 ก็จะขึ้นที่อยู่ให้

ถ้าค้นหาแล้วพบว่ารายชื่อคน หรือหน่วยงานใดๆ มี
สัญลักษณ์ 📄 สีแดง แสดงว่าคนหรือหน่วยงานนั้นเคยมี
บทความเกี่ยวกับเพศศึกษาในก้าวต่างๆ มาก่อน ให้คลิก
สัญลักษณ์นั้นเพื่อดึงบทความมาอ่านได้เลย

หากสงสัยหรือต้องการคำแนะนำ ตรงกรอบซ้ายมือ
ด้านบนจะมีข้อความสีแดงว่า ✉️ ส่งข้อความถึงผู้ดูแล
ระบบ ที่นี่... ให้คลิกแล้วพิมพ์ข้อความที่ต้องการ ระบบ
จะแจ้งข้อความนั้นไปที่ผู้ดูแลเพื่อช่วยตอบคำถามของ
ท่านต่อไป *

ข้อคิดจากคดีเด็กและเยาวชน

หน้าที่หลักตามตำแหน่งของผมคือ ‘ศึกษานิเทศก์’ ขณะเดียวกันผมก็มีหน้าที่รอง ที่ใครหลายคนกลับเห็นว่า น่าจะเป็นงานหลักเสียยิ่งกว่าการนิเทศซะอีก นั่นก็คือ ‘นักจิตวิทยา’

ตามประมวลกฎหมาย ป.วิอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ผมต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับตำรวจ อัยการ ทนายความ และศาล ในการสอบสวนคดีเด็กและเยาวชนที่มีความผิดทางอาญา

นับแต่ที่ได้ร่วมสอบสวนตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ พบว่า ในคดีเด็กและเยาวชนทั้งหมด ๔๒๓ คดี เป็นเรื่องทางเพศมากที่สุดถึง ๒๒๔ คดี คิดเป็นร้อยละ ๕๓

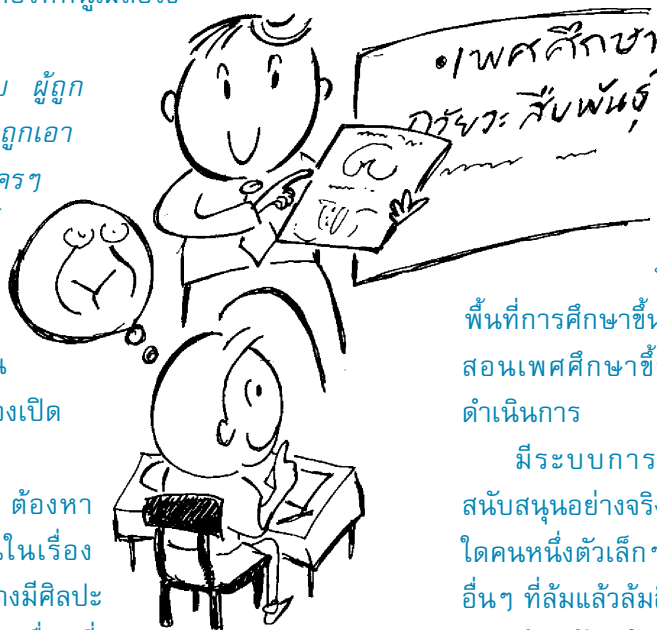
รองลงมา เป็นคดีทำร้ายร่างกาย และลักเล็กขโมยน้อย ที่ผมรู้สึกแปลกใจไม่หายในประการแรกก็คือ คดีทางเพศ ทั้งนี้อาจารย์ ช่มชื่น กระจ่าง ชำเรา เด็กๆ ที่เป็นผู้ถูกระงับไม่เคยมองตัวเองถูกเอาเปรียบ หรือถูกกดขี่ มีแต่บิดามารดาและผู้ปกครองที่เป็นผู้เอาเรื่องเอาราว

ประการที่สองผมแปลกใจว่า พวกเขาเหล่านั้นทั้งหมดมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใส่ถุงยาง จะมีก็เพียงนักเรียนหญิง ม.๒ รายเดียวในกว่าสองร้อยคดีทางเพศ ที่บอกผมอย่างมั่นใจว่า ‘มีเพียงครั้งเดียวที่หนูเปลือยใช้ถุงยาง’

น่าประหลาดใจนะครับ ผู้ถูกระงับ มองไม่เห็นตัวเองถูกเอาเปรียบ ส่วนถุงยางอนามัยที่ใครๆ ก็สอน และใครๆ ก็รู้... แต่ก็ยังไม่ใช้กัน

ในวันนี้ ผมมองว่าเรื่องเพศของเด็กและเยาวชนเป็นเรื่องที่ทุกคน ทุกภาคส่วนต้องเปิดใจเรียนรู้ร่วมกันอย่างจริงจัง

ครอบครัว/ผู้ปกครอง ต้องหาโอกาสพูดคุยกับบุตรหลานในเรื่องเพศให้เป็นธรรมชาติ และอย่างมีศิลปะก็ด้วยเหตุผลที่ว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ จึงต้องคุยให้เป็นธรรมชาติ เช่น

เพศศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ที่ต้องเรียนรู้ และต้องมีครูคอยจัดการเรียนรู้ เพื่อนำเยาวชนไปสู่การคิดวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพจริง โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ถามถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแลวัยระงวดกาย หรือการคบเพื่อน ฯลฯ

ที่ต้องคุยอย่างมีศิลปะก็เพราะเพศกับเรื่องลามกอยู่ใกล้กันเหลือเกิน หากขาดศิลปะในการคุยจะกลายเป็นเรื่องลามกทันที

สำหรับในรั้วของสถานศึกษา เรื่องเพศเป็นปัญหาที่น่าห่วงไม่แพ้ยาเสพติด หากแต่ท่านผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนบางส่วนอาจจะยังไม่ยอมรับความจริงในข้อนี้

หลังจากเริ่มต้นจากการยอมรับในปัญหานี้แล้ว ผู้บริหารและครูต้องค่อยๆ เปลี่ยนมุมมองต่อเรื่องเพศ และ

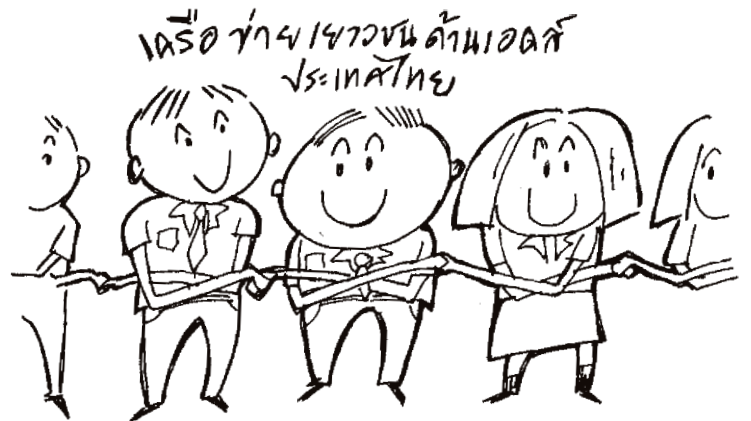
เข้าใจว่าเพศศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ที่ต้องเรียนรู้ และต้องมีครูคอยจัดการเรียนรู้ เพื่อนำเยาวชนไปสู่การคิดวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพจริง โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป น่าจะได้หยิบยกเรื่องการเรียนการสอนเพศศึกษาขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายที่ต้องดำเนินการ

มีระบบการกำกับติดตาม นิเทศ และให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง อย่าปล่อยให้มันเป็นหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่งตัวเล็กๆ ซึ่งมีพลังน้อย จนเหมือนกับโครงการอื่นๆ ที่ล้มแล้วล้มอีก

ช่วยกันสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็ก ๆ ของเราตั้งแต่เดี๋ยวนี้กันเถอะนะครับ ❀

เยาวชนพันธุ์ใหม่ กับผู้ใหญ่ใจดี

ตลอดระยะเวลาที่เริ่มทำกิจกรรมมา ผมมักได้ยินเสียงเรียกร้องอย่างสม่ำเสมอจากผู้ใหญ่ที่ขอให้เยาวชนออกมาทำงานทางสังคม นับแต่กระแสต่างๆ ถ้าโถมเข้าสู่เยาวชนอย่างหนักหน่วง ทั้งเรื่องการใช้ชีวิตทางเพศ การท้องเมื่อไม่พร้อม การติดเชื้อเอชไอวี

ในระดับสังคมวงกว้าง ผู้ใหญ่ต่างๆ ไปอาจไม่ได้รับรู้ว่ามียุวกชนมากมายหลายกลุ่มที่ออกมาทำกิจกรรมเพื่อสังคม แต่ผู้ใหญ่ที่ทำงานภาคประชาสังคม จะรู้ว่ามียุวกชนจำนวนมากไม่น้อยที่กำลังทำกิจกรรมต่างๆ อยู่ โดยมีผู้ใหญ่ใจดีคอยสนับสนุนกลุ่มเยาวชนมาอย่างต่อเนื่อง

รูปธรรมหนึ่งของการรวมกลุ่มเยาวชนที่ผมสัมพันธ์ด้วยคือ การก่อเกิด ‘เครือข่ายเยาวชนด้านเอดส์ ประเทศไทย’ เมื่อห้าปีที่ผ่านมามีพวกเรากลุ่มเยาวชนที่ทำงานในประเด็นเอดส์ และเพศได้พบกันบ่อยๆ ตามงานประชุม สัมมนา ค่ายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเอดส์

เวทีต่างๆ เหล่านี้ทำให้เยาวชนแต่ละพื้นที่ได้มาพบเจอกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทศนคติ บทเรียน และประสบการณ์การทำงานของตัวเอง จนนำมาสู่การพัฒนาความสัมพันธ์กลายเป็น ‘เครือข่ายเยาวชนด้านเอดส์ ประเทศไทย’ ในที่สุด

พวกเราทุกคนที่ร่วมก่อตั้งเครือข่ายตระหนักดีว่า การทำงานเยาวชนเพื่อให้เกิดขบวนการที่เข้มแข็งเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต้องดำเนินงานอย่างเต็มที่ ซึ่งมีพี่ๆ ทั้งภาครัฐและองค์กรพัฒนา

ภาคเอกชนให้การสนับสนุนเป็น ‘พี่เลี้ยง’ ในการทำงาน

จากวันนั้นถึงวันนี้ แม้ว่าขบวนการเยาวชนที่ทำงานด้านเอดส์ และเพศ ได้หายไปหลายกลุ่ม เนื่องจากปัจจัยและเงื่อนไขของการใช้ชีวิต แต่ก็เกิดเยาวชนกลุ่มใหม่ๆ ที่ออกมาทำกิจกรรมด้านนี้อีกมากมาย

กลุ่มเยาวชนหลายกลุ่มที่เคยได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างเห็นว่า หากจะให้เกิดการดำเนินงานของเยาวชนที่ต่อเนื่องและยั่งยืน รวมถึงสอดคล้อง เชื่อมโยงในการทำงานแต่ละพื้นที่ พี่ๆ ที่ทำงานด้านนี้ควรสนับสนุนการทำงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ผู้ใหญ่ใจดีสามารถสนับสนุน และเปิดโอกาสให้พื้นที่แก่เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมและส่วนร่วมมากขึ้น

มากในที่นี้คือ การมองเยาวชนเป็นคนที่มีความรู้และศักยภาพในการทำงานทางสังคม

มากในที่นี้คือ การเปิดโอกาสให้เยาวชนออกมาทำกิจกรรม โดยมีเวทีแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา

มากในที่นี้คือ การให้เยาวชนทำกิจกรรมโดยมีระบบสนับสนุนทรัพยากรที่ทั่วถึงและต่อเนื่อง

ผู้ใหญ่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ‘ร่วมกัน’ กับเยาวชน ในฐานะ ‘พันธมิตร’ ที่เท่าเทียม และไร้ซึ่งกรอบแห่งความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เพื่อที่จะร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามงานด้วยกัน

การทำงานของเยาวชนพันธุ์ใหม่กับผู้ใหญ่ใจดีจะสามารถเกิดขึ้นได้ โดยการ ‘เปิดใจ’ เข้าหากัน โดยไม่เอา ‘อายุ’ มาเป็นกำแพงความสัมพันธ์

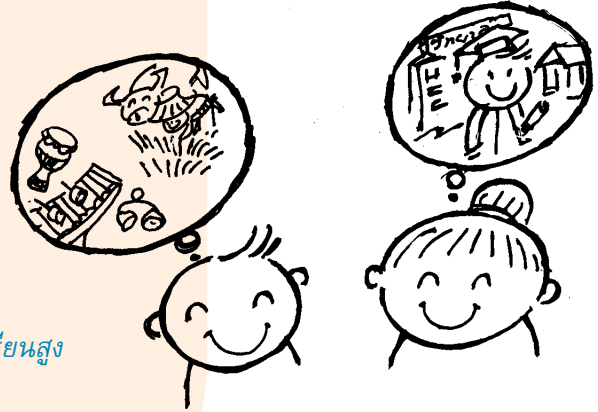
ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ใจดี หรือเยาวชนพันธุ์ใหม่ เรื่องการทำงานด้วยกันจำเป็นต้องเริ่มจากปริณทลในตัวของเราแต่ละคนครับ... *

☺ ลูกไม่ยอมการเรียนสูงๆ

ลูกชายเรียน ม.๑ ไม่ชอบเรียนหนังสือ และจะไม่ยอมไปสอบเข้ามหาวิทยาลัยด้วย เขาอยากลาออกไปเรียนดนตรีที่บ้านจากคนแก่ในชุมชน และโตขึ้นอยากเป็นชาวนาคนเป็นแม่อย่างดิฉันรับไม่ได้หรอกค่ะ ควรอธิบายกับเขาว่าอย่างไรดีคะ

แม่ผู้อยากให้ลูกเรียนสูง

ตอบ คุณแม่ฯ

คนเป็นพ่อเป็นแม่ก็คงจะต้องห่วงลูกเป็นธรรมดาแน่นแหละครับ แต่ผมว่าเรื่องนี้คุณแม่มีอารมณ์วิตกจริตมากไปหน่อยเพราะเด็กเพิ่งจะเรียน ม.๑ เท่านั้นเอง

เรื่องที่คุณแม่เล่าให้ฟังนี้ ผมในฐานะคนนอกกลับรู้สึกว่าสิ่งที่ลูกชายของคุณแม่สนใจนั้นนอกจากจะไม่ใช่วิถีชีวิตที่ตรงข้ามกับการเข้ามหาวิทยาลัย และยิ่งไปกว่านั้น อาจจะเป็นนิมิตหมายที่ดีที่จะทำให้ลูกชายของคุณแม่กลับสนใจสอบเข้ามหาวิทยาลัยอย่างจริงจังอีกต่างหาก

เรื่องที่ดีก็คือ อย่างน้อยในวัยขนาดเขา เขากลับมีความสนใจที่จะเรียนดนตรีที่บ้าน และมีความสนใจในเรื่องของเกษตรกรรม ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่าคุณแม่ควรจะมองในแง่ของกิจกรรมที่เสริมไปกับการเรียน

มันต่างกับการที่พ่อแม่ส่งลูกไปเรียนเปียโน เรียนบัลเล่ต์ตรงไหนครับ?

ในทางที่สอง ก็ควรจะคุยกับเขาและจงใจเขาว่า ถ้าเขารักในสิ่งที่เขากำลังสนใจอยู่นี้ การมุ่งมันเรียนในมหาวิทยาลัยกลับจะยิ่งช่วยให้เขาอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งที่เขาสนใจให้ดียิ่งขึ้นไปอีก เช่น การสนใจเรียนด้านศิลปกรรม ดนตรี หรือเกษตรศาสตร์ โดยผสมผสานกับสิ่งที่เขาสนใจอยู่แล้วนี้แหละครับ เขาจะได้เป็นชาวนาที่มีการศึกษา มีคุณภาพ และเป็นผู้สืบสานความเป็นไทยที่ลุ่มลึกคนหนึ่ง

ลองมองดูสิ ลีครับ ลูกชายของคุณแม่นั้นมีอนาคตที่สดใสมีไฉไลเล่น !!! ❀

☺ ขอวิธีดุรักแท้

หนูเห็นผู้หญิงส่วนใหญ่ถูกผู้ชายหลอกในเรื่องความรัก หนูเลยอยากรู้ว่า รักแท้ ดุยังงัย กันเอาไว้ก่อนนะค่ะ

หนูเจี๊ยบ

ตอบ หนูเจี๊ยบ

‘รักแท้’ ดุยาก แต่ ‘รักแฉ่’ ดุง่าย ครับผม เพราะสมัยนี้เขาหลอกกันทุกเพศทุกวัยนั่นแหละครับ

ข้อนี้มีคำตอบสองอย่างครับ

๑. ขอดตอบแบบทาทา ยัง (สมัยเด็ก) หน่อยก็แล้วกันก็คือ ‘ดูนานๆ’ ครับ (...พຼຸ່ງนี้ ไม่สายที่จะรักกัน ... ฮ่าฮ่า)

๒. รักแท้ดูยาก แต่สิ่งที่ดูง่ายกว่า คือให้พิจารณา ‘ความคาดหวัง’ ของเรา เพราะส่วนหนึ่งของการหลอกและการถูกหลอกก็คือ ‘เรามีความคาดหวัง’ กับคนที่เรามีสัมพันธ์ด้วยอย่างไร ถ้าเรามีสติกับความคาดหวังของเรา เราก็น่าจะลดการถูกหลอกลงได้ และจะเข้าใจรักแท้ได้มากขึ้นครับ ❀

☺ สอนสื่อโป๊ให้นักเรียน

สื่อโป๊มีประโยชน์จริงหรือคะการที่ดิฉันรับไม่ได้และไม่ต้องการเอามาฉายให้เด็กดู ดิฉันหัวโบราณหรือคะ แล้วถ้าเด็กไปลองทำตามล่ะ คุณสมเสร็จอธิบายเรื่องนี้ให้ กระจ่างหน่อย

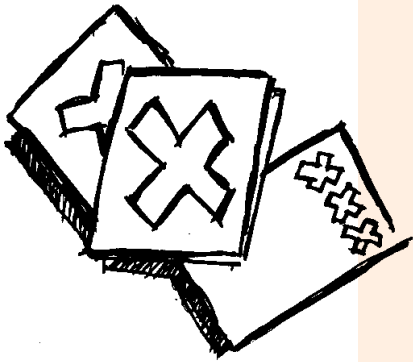
ครูสอนสุขศึกษา

ตอบ คุณครูฯ

สื่อโป๊มีประโยชน์แน่ แต่โทษเยอะกว่า การที่คุณรับไม่ได้นั้นก็สมควรอยู่ ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องหมายความว่า您是คนหัวโบราณ เพราะแม้ว่าคุณจะเป็นคนหัวสมัยใหม่ ก็อาจจะไม่เห็นประโยชน์ของสื่อโป๊ได้เช่นกัน

ประโยชน์ของสื่อโป๊ก็คือ ถ้าเราศึกษามันในที่สาธารณะ ไม่ใช่ที่ส่วนบุคคล มันจะทำให้เราสามารถเปิดโปงอคติและมายาคติทางเพศที่มีอยู่ในสังคมได้ไม่ใช่น้อย เพราะอคติเหล่านี้ทำงานในที่ลับ ในที่ส่วนตัว และเป็นการสืบทอดความเข้าใจที่แฝงอคติอันทรงพลัง ที่การสอนเพศศึกษา และสุขศึกษาในห้องเรียนไม่ได้ตอบคำถามเหล่านี้

สำหรับเรื่องว่าเด็กจะไปลองทำตามหรือไม่ อันนี้ผมไม่คิดว่าเป็นประเด็นสำคัญ เพราะต่อให้เราไม่สอน เขาก็คุ้นเคยและสัมผัสกับสิ่งเหล่านี้อยู่แล้ว วิวาทะเรื่องนี้นั้นก็ไม่ต่างจากเรื่องของการแจกถุงยางในสถานศึกษา หรือการสอนการใช้อาวุธปืนให้กับเด็กที่เรียนรักษาดินแดนนั่นแหละครับ *

☺ ทำไมคุณแบบมักโดนโจมตีเรื่องรูสาว

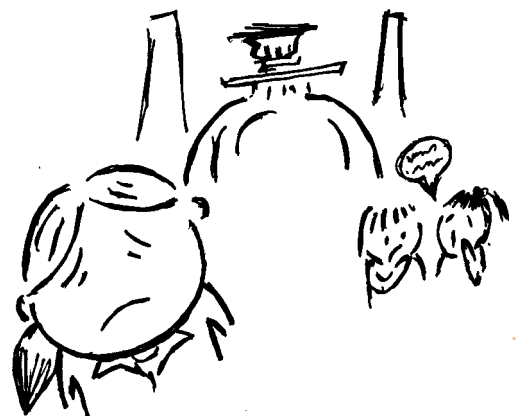
นักการเมืองหญิงอย่างคุณแบบ ก็ดูเป็นคนทำงานเก่ง แต่ทำไมมักตกเป็นข่าว เรื่องเสียหายทางเพศอยู่บ่อยๆ มีความหมายอะไรซ่อนอยู่หรือเปล่า

คอกการเมือง

ตอบ คุณคอกการเมือง

การใช้ช้อกล่าวหาในเรื่องเพศนั้นเป็นวิธีการคลาสสิกในการทำลายความน่าเชื่อถือของคน เช่น ถ้าเป็นผู้หญิงก็ต้องตกเป็นข่าวฉาวในเรื่องของพฤติกรรมทางเพศ อาทิ ถ้าไม่มั่ว ก็เป็นเมียชู้คนอื่น ส่วนถ้าเป็นผู้ชายก็ต้องถูกตั้งข้อสงสัยว่าเป็นเกย์หรือเปล่า

เรื่องนี้จึงแสดงให้เห็นว่า เรื่องเพศนั้นเป็นหนึ่งในฐานความสัมพันธ์ทางอำนาจในสังคมนั้นแหละครับ เพราะมันสะท้อนว่าการจะเป็นบุคคลสาธารณะมันต้องถูกกำกับโดยพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับกรอบของเพศสภาวะบางอย่างครับผม *

เมื่อ ‘สื่อโป๊’ กลายเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้

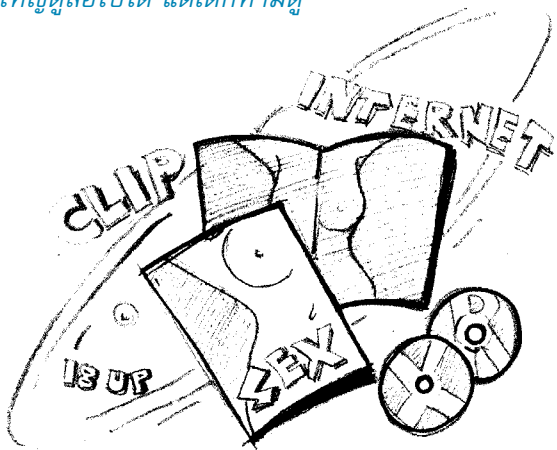
ในเวทีวิชาการเพศศึกษาก้าวอย่างอย่างเข้าใจ ภาค ตะวันตก/ตะวันออก เมื่อปลายปีก่อน ที่ราชบุรี มีการเสวนาในหัวข้อ ‘สื่อโป๊...พลิกวิกฤตสู่อโอกาส’ เพื่อช่วยกันพิจารณาว่าควรจะนำสื่อ ‘ต้องห้าม’ มาเป็นเครื่องมือประกอบการเรียนรู้ในห้องเรียนได้หรือไม่ อย่างไร

ห้องนี้มีวิทยากรร่วมแลกเปลี่ยน ๓ คน ตัวแทนที่เป็นครูผู้จัดการเรียนรู้ เปิดประเด็นว่า การนำเอาสื่อโป๊เข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ เป็นโอกาสดีที่ครูจะช่วยในการดูแลและปกป้องเด็ก เพราะสื่อโป๊ไม่ได้มีหลากหลายแนะนำการใช้และเสพ มีแต่ภาพและข้อความที่ปลุกอารมณ์ทางเพศ แม้แต่การตอบคำถามเรื่องเพศของหมอในคอลัมน์ต่างๆ ที่อธิบายอย่างละเอียดลออก็ยังสามารถถือเป็นสื่อโป๊ได้ เราจึงควรสร้างการเรียนรู้เรื่องเพศจากสื่อโป๊ได้ ด้วยการนำสื่อโป๊มากำหนดวัตถุประสงค์ โดยบูรณาการไปใช้ในวิชาต่างๆ ไม่เฉพาะแต่วิชาเพศศึกษา

ตัวแทนจากผู้เสพสื่อ เล่าว่า เคยอ่านสื่อโป๊ตอนอายุ ๑๔ ปี เพราะวิชาเพศศึกษาไม่ได้พูดเฉพาะแต่เรื่องเพศสัมพันธ์แต่เด็ก ๆ อายากรู้อะไรเรื่องเพศสัมพันธ์มาก

ตัวแทนผู้เสพสื่อเห็นว่า การจัดให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องสัมพันธ์ ลูบไล้ หรือการฉายหนังโป๊ในห้องเรียน ไม่น่าจะทำให้เด็กมีอารมณ์เพศ เพราะบริบทและจุดประสงค์ของการใช้มันต่างออกไป

‘นอกจากนี้หากครูเจอเด็กพกสื่อโป๊ ครูมักจะรีบเอาไปดูเอง ทำให้เกิดมาตรฐานเชิงซ้อนระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ คือผู้ใหญ่ดูสื่อโป๊ได้ แต่เด็กห้ามดู’

...หากครูเจอเด็กพกสื่อโป๊ ครูมักจะรีบเอาไปดูเอง ทำให้เกิดมาตรฐานเชิงซ้อนระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ คือผู้ใหญ่ดูสื่อโป๊ได้ แต่เด็กห้ามดู...

ส่วนตัวแทนจากผู้สอนการผลิตสื่อ ยกตัวอย่างงานวิจัยเชิงคุณภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ไปสัมภาษณ์คนเสพสื่อโป๊ ซึ่งสรุปงานวิจัยไว้น่าสนใจว่า ผู้วิจัยไม่เชื่อว่าสื่อโป๊จะทำให้เสียคน เพราะคนที่ถูกสัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นคนที่ทำงานดี ไม่มีประวัติเสียหาย แม้ว่าทุกคนจะเคยใช้สื่อโป๊

จากแนวความคิดของผู้ร่วมเสวนา มีประเด็นที่ท้าทายต่อผู้จัดการเรียนรู้เพศศึกษาว่า เมื่อถูกฎกติกาไม่อนุญาตให้ใช้สื่อโป๊ แต่นักเรียนก็เสพสื่อโป๊ เราซึ่งเป็นครูอาจจะมีทางเลือกในบทบาทต่างๆ ได้อย่างน้อย ๓ แบบ คือหนึ่ง เจอที่ไหนรีบ แม้จะรู้ว่ารีบยังไงก็ไม่มีการปิดกั้นการใช้สื่อโป๊ได้เลย

สอง ทำไม่รู้ไม่เห็น ไม่ต้องสนใจ เพื่อทำให้ความอยากรู้อยากเห็น และการทำหยาบครุของเด็กลดลง จนรู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดา และไม่ตื่นเตนกับการ ‘แอบใช้’ อีกต่อไป

และสามคือ ใช้สื่อโป๊เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา โดยให้นักเรียนดูสื่อแล้วชวนคุยในประเด็นต่างๆ อาทิ ความไม่จริงในหนังโป๊ (เช่น ขนาดใหญ่โตของอวัยวะเพศ ระดับเสียงของการครวญคราง ปริมาณของน้ำกาม) หรือดูบทบาทผู้หญิงผู้ชายกับเรื่องเพศภาวะหรือ Gender

ถึงตอนนี้เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า ยังไงเด็ก ๆ ของเราก็เข้าถึงสื่อโป๊เหล่านี้อยู่แล้ว

คำถามจึงอาจมีอยู่ว่า ครูจะปล่อยให้เด็กเรียนรู้เอง หรือครูและเด็กจะเรียนรู้สื่อโป๊ไปพร้อม ๆ กัน *

ข้อเสนอที่มีอาจปฏิเสศ

...เอดส์รักษาได้ ผู้ติดเชื้อ
แข็งแรง และมีชีวิตยืนยาว
เหมือนคนไม่ติดเชื้อได้ ถ้า
ได้รับการรักษาที่มีมาตรฐาน

ปี ๒๕๕๐ ที่ผ่านมา ประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อเอชไอวี
รายใหม่กว่า ๑๕,๐๐๐ ราย

นอกจากนี้รายงานการสำรวจสตรีอายุ ๑๕-๔๙ ปีทั่ว
ประเทศ จำนวน ๓๖,๙๖๐ คน จาก ๔๐,๕๑๑ คริวเรือน
โดยองค์การยูนิเซฟ ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ
กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ
และกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า กลุ่มที่สำรวจมีความรู้
ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องเอดส์สูงสุดเพียง ๕๕% เท่านั้น
(ตามรายภาค) และยังพบว่า

- ๗๙% ตั้งข้อรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างน้อย ๑ ข้อ
- ๖๕% จะไม่ซื้ออาหารที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีขาย
- ๒๙% คิดว่าครูที่ติดเชื้อเอชไอวีไม่ควรมาสอนหนังสือ
ผลการสำรวจที่ออกมาถ้าจะว่ากันจริงๆ ก็ไม่น่าพอใจ
นัก ถ้าเทียบกับเวลา ๒๓ ปีที่ประเทศไทยทำงาน และ
ทุ่มเทงบประมาณลงไปในเรื่องเอดส์

ผู้เขียนคาดว่า ผู้ที่ตอบแบบสำรวจคงกลัวว่าจะมี
โอกาสติดเชื้อจากการใช้ชีวิตประจำวันแบบต่างๆ ไปกับ
ผู้ติดเชื้อ เช่น กินอาหารที่ปรุงโดยผู้ติดเชื้อ ติดจากครู
ติดเชื้อที่มาสอนหนังสือให้กับเด็กๆ ฯลฯ

คำถาม (หวังว่าน่าจะตอบถูก) ก็คือ ผู้ติดเชื้อราย
ใหม่ในปี ๒๕๕๐ จำนวนกว่า ๑๕,๐๐๐ ราย น่าจะติดเชื้อ
มาจากช่องทางไหนกันแน่ ระหว่าง 'ชีวิตประจำวัน' (เช่น
กินข้าว สอนหนังสือ ฯลฯ) หรือ 'ชีวิตบางวัน' (เซ็กส์ที่ไม่
ป้องกัน การใช้ยาเสพติดชนิดฉีดร่วมกัน)

ผู้เขียนมีข้อเสนอสามข้อในการแก้ไขปัญหาเอดส์ใน
ประเทศไทย ได้แก่

ประการแรก การสร้างหลักคิดใหม่ในเรื่องเอดส์ คือ

- เอดส์รักษาได้ ผู้ติดเชื้อแข็งแรง และมีชีวิตยืนยาว
เหมือนคนไม่ติดเชื้อได้ ถ้าได้รับการรักษาที่มี
มาตรฐาน
- โอกาสหลักในการได้รับเชื้อเอชไอวีของคนมาจาก
เพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้ป้องกัน และการใช้ยาเสพติด
ชนิดฉีดร่วมกัน
- ข้อมูลการติดต่อที่ชัดเจน และทุกช่องทางการ
ติดต่อสามารถป้องกัน/ลดโอกาสการติดเชื้อได้
ทั้งสิ้น โดยเชื่อว่าทุกคนมีสิทธิและความสามารถ
ป้องกันตนเองได้ โดยไม่ถูกตัดสินจากอคติในเรื่อง
ต่างๆ ไม่ว่าจะจากเรื่องเพศหรือการใช้ยาเสพติด (เช่น
ไม่ถูกมองในแง่ลบหากพกถุง)
- สิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

ประการที่สอง กระจายหลักคิดและกระบวนการเรียน
รู้ผ่านสื่อและกลไกต่างๆ ให้ครอบคลุมและต่อเนื่อง (จะใช้
วิธีแสวงหาความร่วมมือกับใครก็ตามไป)

ข้อเสนอข้อสุดท้ายก็คือ บรรจุเรื่องนี้ให้อยู่ใน
หลักสูตรที่ต้องเรียนของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับชั้น
อย่างเร่งด่วน

ยากไปไหม กับข้อเสนอ... *

ล่องแพที่...หนองสีหุ

หนองสีหุ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่ขึ้นชื่อของอุดรธานี หนองสีหุเป็นหนองน้ำธรรมชาติ มีพื้นที่ ๕๒ ไร่ ชาวบ้านในบริเวณนั้นเรียกหนองแห่งนี้ว่า หนองสีหุ ตามชื่อของหมู่บ้าน

หนองสีหุกลายเป็นสถานที่พักผ่อนสำหรับนั่งแพ และทานอาหาร เนื่องจากประติขันธ์ เสถียรเขต ประธานชุมชนทุ่งสว่างตะวันออก ๑ ได้ซื้อที่ดินที่มีพื้นที่ติดกับหนองน้ำสีหุ และพัฒนาให้เป็นสถานที่พักผ่อนของคนในจังหวัดอุดรฯ อีกทั้งยังนำรายได้ส่วนหนึ่งเข้าหมู่บ้านด้วย

การนั่งแพเล่นที่หนองสีหุเป็นกิจกรรมที่น่าสนุก แพสร้างอยู่บนถังพลาสติกขาว ๘-๑๐ ถัง หลังคามุงด้วยหญ้าแฝก หากจะให้แพเคลื่อนก็ต้องใช้มือสาวเชือกที่ปลายด้านหนึ่งผูกอยู่กับเสากลางหนอง อีกด้านหนึ่งอยู่บนฝั่ง

หากแพไม่ได้อยู่ริมฝั่ง ลูกค้ายังสามารถใช้มือถือโทรสั่งอาหารได้ เมื่ออาหารพร้อม พนักงานจะสาวเชือกเพื่อให้แพกลับมาที่ฝั่งเพื่อรับอาหารแล้วจึงสาวกลับให้ไปลอยอยู่กลางหนองได้เหมือนเดิม

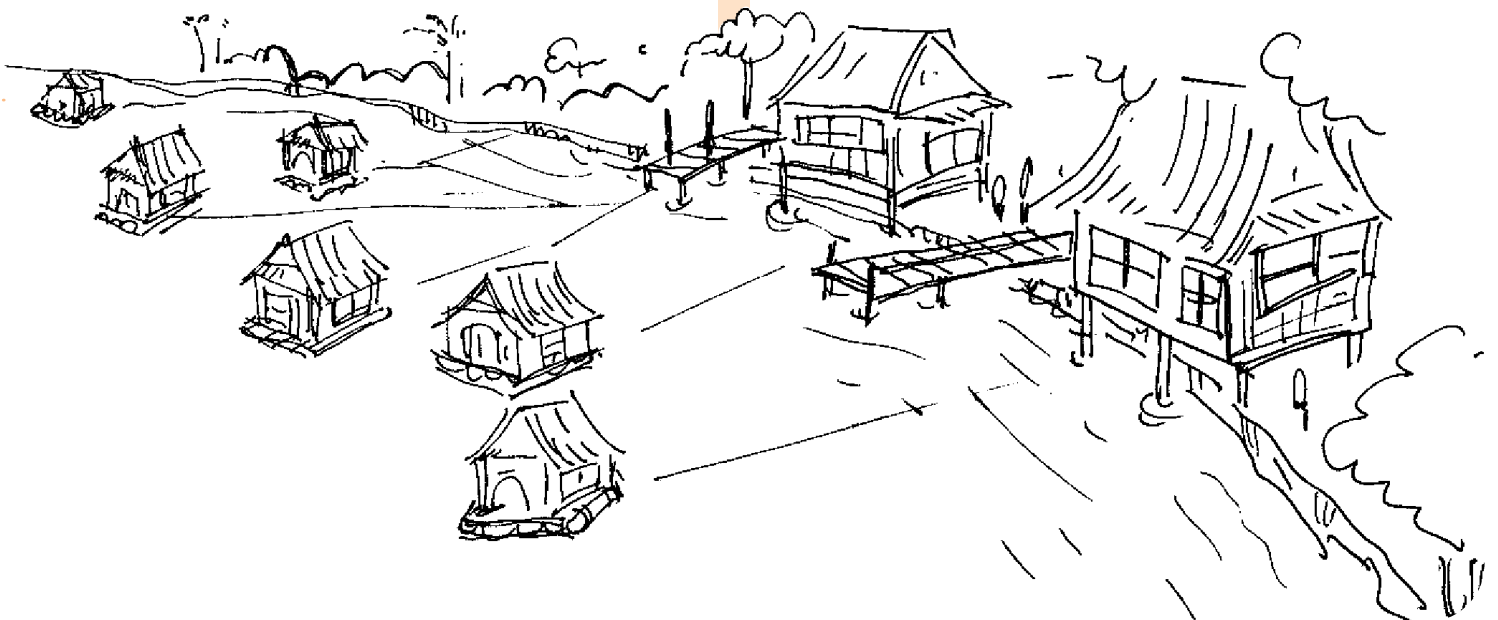
กิจกรรมนั่งแพและทานอาหาร สนทนราคาก็ไม่แพงเลย ค่าอาหารเริ่มต้นที่ ๒๐ บาทเท่านั้น และมีให้เลือกหลากหลาย เช่น ปลาเนื้อหนึ่งแจ่ว แกงอ่อมกบ เมี่ยงปลาเผา ฯลฯ ส่วนค่าแพคิดค่าบริการชั่วโมงละ ๓๐ บาทต่อลำ

รายได้จากค่าบริการนี้ส่วนหนึ่งจะนำเข้ากองทุนหมู่บ้าน โดยมีการแต่งตั้งกรรมการหมู่บ้านดูแล นอกจากนี้เจ้าของกิจการยังให้ทุนการศึกษาแก่เด็กปีละ ๑๐-๑๕ ทุนๆ ละ ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาทอีกด้วย

เมื่อเริ่มกิจการในปลายปี ๔๕ หนองสีหุมีแพแค่ ๖ ลำ ปัจจุบันมีแพทั้งหมด ๒๐ ลำ แต่ก็ยังไม่พอใช้ เพราะมีลูกค้าไปเที่ยวมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในวันหยุด หากท่านใดสนใจไปพักผ่อนลิ้มรสบรรยากาศอันร่มรื่นของหนองสีหุ ควรโทรจองแพที่ประติขันธ์ เสถียรเขต โทร. ๐๘๑-๙๖๕-๔๔๘๔ เปิดบริการตั้งแต่วันที่ ๙.๐๐-๑๙.๐๐ น.

บ้านหนองสีหุ อยู่ที่หมู่ ๑๑ ต.สามพร้าว อ.เมืองอุดรธานี การเดินทางง่ายนิดเดียว โดยไปทางถนนรอบเมืองมุ่งหน้าแยกบ้านสามพร้าว

จากแยกนี้ไปตามป้ายอีกเพียง ๕ กิโลเมตร ก็ถึงหนองสีหุแล้ว *

รักแห่งสยาม-สิทธิสภาพนอกอาณาจักรใจ

...วันหนึ่งเราจะรู้ว่า เราเพราะบาง เกินกว่าจะ อยู่คนเดียวได้...

ภาพยนตร์เรื่อง-รักแห่งสยาม-โปรยหัวเช่นนี้บนแผ่นป้ายโฆษณา และภาพยนตร์ก็ไม่รีรอที่จะตอกย้ำข้อความนี้อย่างไม่หยุดหย่อน เนื้อเรื่องหมุนวนอยู่รอบๆ ความรักหลากหลายรูปแบบ ความรักระหว่างพ่อ-แม่-ลูก ความรักระหว่างยาย-หลาน ความรักระหว่างเด็กชาย-เด็กหญิง และความรักระหว่างเด็กชาย-เด็กชาย

กรรมและสุนีย์ เป็นครอบครัวชนชั้นกลางทั่วไปที่มีความสุขตามควร แต่แล้ววันหนึ่ง จูน ลูกสาวคนโตของพวกเขา ก็หายตัวไป และทำให้ทุกอย่างไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป

มิว เด็กชายที่เติบโตมากับอาม่าและเสียงเพลงจินโบราณ เมื่ออาม่าจากไป เขาก็จมอยู่กับเสียงเพลงและความหลัง โดยเฉพาะกับความสัมพันธ์ในวัยเด็กที่เขามีกับเพื่อนชื่อ *โด่ง* ลูกชายของกรรม

ชื่อภาพยนตร์บ่งบอกว่า เรากำลังจะได้ชมความรักของเด็กวัยรุ่นจากสยามสแควร์ และในขณะที่เดียวกันเราก็กำลังจะได้ชมความรักของผู้ใหญ่แห่งชาวสยาม

ในครั้งแรกเราได้ชมความรักที่มีความหวัง แต่ในส่วนที่สองนั้นเรากลับได้ชมความรักที่สิ้นหวัง

ความรักของวัยรุ่นสยามสแควร์เป็นความรักที่มุ่งไปข้างหน้า พวกเขาทั้งหลายคาดหวังว่าความรักจะทำให้ชีวิตของเขาสวยงามขึ้น สมบูรณ์ขึ้น เป็นสุขขึ้น เราได้เห็นความรักของหญิง-เด็กสาวข้างบ้านที่มีต่อมิวผ่านทางรูปภาพจำนวนมากของมิวที่ถูกติดไว้บนผนังห้องของเธอ

ใครจะทำเช่นนี้ได้หากไม่ใช่วัยรุ่นผู้ทรงพลัง

เราได้เห็นความรักอันแปรผันไปมาของ *โด่ง* ที่มีต่อ *โด่ง-เด็กหนุ่ม* ที่เฝ้ารอการกลับมาของพี่สาว

ใครจะทำเช่นนี้ได้หากไม่ใช่วัยรุ่นผู้อ่อนไหว

อย่างไรก็ตามความรักที่ทำให้เราตกตะลึง ตื่นเต้น และสิ้นไหว กลับเป็นความรักของมิวที่มีต่อ *โด่ง* โดยเฉพาะเมื่อทั้งคู่จับกันในงานเลี้ยงที่บ้านของ *โด่ง*

มีคำถามที่น่าสนใจไม่น้อยเกิดขึ้นหลังการชมภาพยนตร์เรื่องนี้ คือจำเป็นหรือไม่ที่ต้องแสดงภาพของการจูบอันเต็มไปด้วยความรักใคร่ของเด็กชายทั้งสอง

สำหรับการถ่ายทำภาพยนตร์ การแสดงว่าทั้งคู่รักกันนั้นไม่ใช่เรื่องยาก โดยอาศัยเพียงเรื่องราวและภาพเหตุการณ์อื่น ดังนั้นการนำเสนอภาพและฉากที่ว่ามีนัยยะอื่นอันน่าขบคิดหรือไม่

ปฏิเสธไม่ได้ว่า ประเด็นหัวข้อหนึ่งที่พูดถึงอย่างแพร่หลายในช่วงหลายปีที่ผ่านมาในกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน คือพวกเขาควรเปิดเผยตัวเองมากหรือน้อยเพียงใดต่อสังคม

กลุ่มที่สนับสนุนมีเหตุผลว่า การเปิดเผยตัวเองจะทำให้สังคมยอมรับความเป็นจริงมากขึ้น และไม่เป็นการสร้าง 'บาป' สร้าง 'ภาระ' ให้แก่คนอื่น

ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยนั้นเห็นว่า สังคมไทยยังมีความอ่อนไหวในเรื่องของ 'การเปี่ยงเบนทางเพศ' มาก โดยเฉพาะในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนที่ยังยึดมั่นในคุณค่าของ 'ความเป็นชาย'

ดังนั้นการเปิดเผยตัวเองนอกจากจะไม่ช่วยแก้ปัญหาใดๆ แล้ว ยังอาจก่อให้เกิดปัญหาเลวร้ายที่คาดไม่ถึงติดตามมาได้

การหลบซ่อนตัวเอง ยังคงเป็นปัญหาอยู่ให้ถกเถียงอีกเนิ่นนานถ้ามองจากมุมเหล่านี้

โดยเฉพาะเมื่อยึดถือตามนักสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลที่ถือว่า การจัดการกับรสนิยมทางเพศใดๆ ล้วนเป็นเรื่องส่วนตัวทั้งสิ้น (ตราบดีที่ไม่รู้รสนิยมคนอื่น) แต่การกันเรื่องเพศให้เป็นเรื่องส่วนตัว ก็ทำให้ทุกครั้งที่มีปัญหาทางเพศเกิดขึ้น เราล้วนมองว่ามันมาจากคนอื่น เราล้วนโยนให้คนอื่นแก้ปัญหา (ตั้งที่สังคมไทยชอบโยนให้ครูรับผิดชอบการให้ความรู้แก่เด็ก แทนที่จะเป็นพ่อแม่ หรือทุกครั้งที่มีปัญหาครอบครัวเรามักมองว่ามาจากเหตุภายนอก)

จากสำคัญที่ภาพยนตร์ได้เสนอให้เห็นการเปิดเผยตัวแบบบริสุทธิใจของเด็กวัยรุ่นได้ตอกย้ำสิ่งนี้ ดังที่สุนีย์ตัดสินใจพูดกับมิวอย่างรุนแรงเพื่อตัดปัญหา จนอดมีคำถามไม่ได้ว่ามีเหตุผลใดเล่าที่ทำให้สุนีย์เชื่อว่ามิวเป็นเด็กที่ 'เปี่ยงเบนทางเพศ'

ไม่ใช่-โด่ง-ซึ่งเป็นลูกของตนเอง... ❖

นักเรียนชอบลอกการบ้าน

ถามชายพเนจร

นักเรียนของครูชอบลอกการบ้านกัน หรือไม่ก็ไปก๊อปปี้ข้อความจากอินเทอร์เน็ตมาส่ง แทนที่จะศึกษาวิเคราะห์ แล้วเรียบเรียงใหม่

ถ้าครูจะสร้างกติกาในเรื่องการทำรายงานกับเด็กว่า ‘ถ้าลอก ลงโทษถึงขั้นเอฟเลย’ ชายพเนจรว่าครูโหดไปไหม?

แล้วครูควรทำยังไง ถ้าไม่อยากให้เด็กลอกการบ้าน

ครูหมวด

ไม่มีอะไรโหดเกินไปสำหรับนักเรียนหรอกครับ มีแต่โหดกับโหด ไม่มีโหดเกินไป ถ้ามีครูใจดี ๑ คนในโรงเรียน ครูคนอื่นๆ ก็โหด (กว่า) หมดแนวๆ ครับ

แต่ถ้าจะแจกเอฟวิ้วๆ เมื่อลอกการบ้านกัน โดยที่บอกแค่ ‘ถ้าลอกกันจะแจกเอฟ’ ไม่ได้บอกว่า ‘จะทำให้ทำการบ้านยังงัย?’ มันเหมือนเป็นการกลั่นแกล้งกันเกินไปหน่อย

อย่าลืมว่านักเรียนแต่ละคนมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน บางคนอาจจะเก่งจด เก่งจำ เก่งคำนวณ เก่งสร้างสรรค์

บางคนอาจไร้พรสวรรค์ด้านเลข จนไม่มีที่พึ่งทางใจ อาจารย์สอนอะไรบนกระดานละนั้น ทำไม่ไม่เข้าใจเลย แล้วเพื่อนๆ ก็เข้าใจกันหมด . . . ยกเว้นเราคนเดียว จะถามก็ไม่กล้าถาม เดียวก็โดนว่า แค่ออกการบ้านยังให้เอฟ ไปถามเรื่องที่เพิ่งสอนไปนี่...จะโดนอะไร?

ผมคิดว่าถ้าอาจารย์ไม่ยากให้นักเรียนลอกการบ้าน ก็ควรชี้ทางให้เห็นไปเลยว่า ถ้าจะทำงานนี้ แหล่งข้อมูล (ในกรณีที่เป็นรายงาน) มีอยู่ที่ไหน ถ้าเป็นตรรกะแบบนี้ วิธีคิดต้องเริ่มคิดยังไง สงสัยอะไรมาถามได้ที่ห้องพักครู ครูว่างเวลานี้ ตอนนี่ นีเบอร์ครู

ถามได้ทุกอย่าง ยกเว้นเรื่องเงิน

ถ้าสอนให้รู้ว่าต้องคิดยังไงให้ไปสู่อคำตอบได้ สอนให้รู้คุณค่าที่จะต้องหาคำตอบด้วยตัวเองเห็นความสำคัญของมัน หรือคำถาม/หัวข้อ เป็นหัวข้อที่ต้องคิดออกมา และไม่ยากเกินความสามารถ คุณครูก็ได้ทำในส่วนที่คุณครูจะทำได้แล้วแหละครับ

ถ้าเกิดยังมีคนลอกอยู่จริงๆ จะโป๊ะเอฟ ติดศูนย์ มส. ให้ร. ก็คงจะไม่มีอะไร ส่วนที่เหลือก็เป็นส่วนของนักเรียน ที่จะต้องหาทางเรียนรู้ให้ได้

ไม่มันจะเรียกว่า ‘เรียน’ ได้ยังไง ...ใช่ไหมครับ ? *

(ชายพเนจรเป็นนามปากกาของเด็กหนุ่มอย่าง ๑๗ ปี ซึ่งอาสาทำหน้าที่ตอบปัญหาที่คาใจผู้ใหญ่ ใครอยากได้คำตอบแบบ ‘แนวแนว’ เชิญส่งคำถามมาที่ wanderer_los0@hotmail.com)

‘แกนนำเยาวชนท่าศาลา’ คนอ่อนอ่อนที่กำลังย่างก้าว

แกนนำเยาวชนท่าศาลา อาร์ม เจมส์ รุจ โบว์ และนุช ด้านหลังคือ สมพร ทองสมัคร อาจารย์ที่ปรึกษาแกนนำเยาวชน

...แต่ แด แด แต่ แดบ แต่

เรารวมพลังด้าน เรามีกิจกรรม เราาร่วมมือกัน เพื่ออนาคตปลอดภัย

มันไม่ใช่เรื่องยาก มารวมพลังสร้างสรรค์สังคม...

เสียงเพลงเร้าใจที่ตั้งจากห้องประชุมช่างมีท่วงทำนองคล้ายกับเพลงไทยเพลงหนึ่งที่คุ้นหูวัยรุ่น หากแต่เนื้อเพลงที่ได้ยินกลับพูดถึงเรื่องเอดส์ และการทำกิจกรรมของเยาวชน

เพลงนี้ (ทำนองจากเพลงคนใจง่าย ร้องโดยไอซ์ ศรัณยู) เป็นหนึ่งในผลงานของแกนนำเยาวชน โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเติบโตจากการเข้าร่วม ‘โครงการพิชิตไวรัส ใสใจน้องวัยรุ่น ห่างไกลเอดส์’ เพื่อรณรงค์และให้ความรู้เรื่องเอชไอวี/เอดส์ โดยเน้นการสื่อสารระหว่างเยาวชนด้วยกันเอง

โครงการพิชิตไวรัส ดำเนินการในโรงเรียนนาร่อง ๕๑ แห่งใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ โดยการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) โรงเรียนเหล่านี้ล้วนเป็นโรงเรียนที่อยู่ในโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ

แกนนำเยาวชนทั้ง ๕ คน ได้แก่ นุชนาฏ สุขแก้ว (นุช-ผู้แปลเนื้อเพลงคนใจง่าย) พรรณทิพย์ กระจุกแก้ว (โบว์) อธิภัทร ภักดี (อาร์ม) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และ ัญญลักษณ์ เฮงสกุล (เจมส์) อภิสหิทธิ์ หวันเหลี่ยม (รุจ) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ คือหนึ่งในต้นกล้าที่กำลังเติบโตขึ้นมาอย่างช้าๆ

นอกเหนือจากการมีความรู้ในเรื่องเอชไอวี และโอกาสเสี่ยงในการมีเพศสัมพันธ์แล้ว สิ่งที่อาร์มและเจมส์ค้นพบในตัวเองจากการทำกิจกรรมขยายผลกับรุ่นน้องในโรงเรียนไปแล้วกว่า ๖๐ คน คือ กล้าแสดงออกมากขึ้น

‘เมื่อก่อนเวลาเจอใครที่เราไม่รู้จัก เราจะไม่กล้าพูด แต่พอได้มาทำกิจกรรมนี้ เรามั่นใจมากขึ้น เวลาใครถามอะไรเราก็กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น’

โบว์ หนึ่งในแกนนำ ซึ่งรับผิดชอบนำน้องๆ ร้องเพลงบอกว่า ‘การทำกิจกรรมทำให้เรารู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเวลาที่เกิดความผิดพลาดขึ้น แต่บางครั้งเป็นแกนนำก็โดนเพื่อนพูดจาล้อเสียด หว่าเรากล้าแสดงออกมากเกินไป’

แต่แม้จะมีปัญหา ทุกคนก็กล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า ยังสนุกกับการทำกิจกรรมเพศศึกษา เพราะนี่คือโอกาสที่ทำให้พวกเขาได้พัฒนาตัวเองในหลายด้าน

‘ทำให้เราทำงานเป็นระบบ เพราะจะทำอะไรต้องมีการวางแผนล่วงหน้า และพวกเราก็ได้มีโอกาสไปช่วยครูสอนในวิชาเรียนเพศศึกษาด้วย’

ทั้งหมดนี้คือความภูมิใจของแกนนำเยาวชนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา หน่ออ่อนที่กำลังแตกยอดจากการเรียนรู้เพศศึกษา *

"I COULD HAVE DANCE ALL NIGHT"
WALL UP

โฮโฮ (^-^)
ก๊อปปี้
นุญญิต

สร้างเวที

เจ้าหน้าที่ทำงานชุมชนในเรื่องเอดส์ทางภาคเหนือ ลงไปประชุมแกนนำประชาคมหมู่บ้าน เพื่อเสนอจะจัดเวทีแลกเปลี่ยนปัญหาเรื่องเอดส์ของชาวบ้านให้กว้างขวาง

เจ้าหน้าที่ : ปัญหาเรื่องเอดส์ในหมู่บ้านของเรามีบ้างไหม

แกนนำชาวบ้าน : มีสิ ทั้งเด็กวัยรุ่นนอช ทั้งคนออกไปทำงานข้างนอก ทั้งแม่บ้าน ผู้ติดเชื้อมีเยอะที่หมู่บ้านเรา

เจ้าหน้าที่ : แล้วจะแก้ไขปัญหานี้อย่างไร ในเมื่อเป็นปัญหาของคนในหมู่บ้านเรา

แกนนำชาวบ้าน : ก็ต้องอบรมให้ความรู้กัน จะได้รู้จักการป้องกันตัว

แกนนำชาวบ้านอีกคนยกมือขึ้น

แกนนำ ๒ : ให้ความรู้อย่างเดียวไม่ได้หรอก มันต้องเอาคนที่เกี่ยวข้องมาคุยกันว่าจะเอากันยังไง

เจ้าหน้าที่ : น่าสนใจ แล้วมีใครบ้างล่ะที่เกี่ยวข้อง

แกนนำ ๒ : ก็ครู หมอ พ่อแม่เด็ก ผู้ติดเชื้อ ผู้นำชาวบ้าน

ฉบับสั้น เสียงก็แข็งแซ่ว่าคนนั้นก็เกี่ยว คนนี้ก็เกี่ยว เข้าทางแล้ว... การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเริ่มสดใส

เจ้าหน้าที่ : ถ้างั้นเรามาช่วยกันสร้างเวทีเรื่องเอดส์ในชุมชนของเราดีไหม

เท่านั้นเอง แกนนำชาวบ้านทุกคนก็ทำหน้าที่กับข้อเสนอ... สร้างเวที

เจ้าหน้าที่ : ว่าไง เป็นไปได้ไหม ว่าเราจะสร้างเวทีเรื่องเอดส์ในชุมชนของเรา

แกนนำ ๒ : (ตอบแบบงงๆ) เอ้อ ก็...เป็นไปได้ ว่าแต่ว่า จะให้สร้างเวทีแบบไหนล่ะ จะเป็นเวทีไม้หรือเวทีปูน แล้วจะเอาเวทีไปทำอะไรดีล่ะ